ДЕСЯТЬ БРАТІВ НА ВІЙНІ.

Підчас теперішньої народної війни не було в Болгарії вимною особливостю, що з одної родини йшли на війну 3 брати. Таких случаїв було тисячами. Є родини, з яких по 5 і навіть по 6 братів поняли обовязок під рідними правами. Оден з редакторів, часописи „Дневник", випровадив на поле борби 5 братів, другий аж шість. На окрему однак згадку заслугує родина з місточка Чепалару, в горах Родопе. Вийшло з неї на війну 10 рідних братів. Зовуть ся вони Даваті. Найстарший з них Василь Давеч, високий хлопець, гей велит з родопських лісів, є співредактором дневника „Родопський Напередок."

ЖЕРТВИ ТЕМНОТИ.

Про велику ще темноту Лемків, головно що до ховання грошій, свідчать ось які події: До одної з кас в Новім Санчі прибула оноді селянка з Луки і принесла коло 1.000 К. в банкнотах, які зоображали миши в якімсь тайнім сховці під порогом хати. Один Лемко з Андрейки виїхав до Америки, щоби заробити собі гроша. Працював тяжко і посилав гроші до дому, де його жінка ховала скарб в якійсь домашній закутині. Коли вже сума дійшла до 2.000 К., вернув Лемко до села і хотів купити собі кілька моргів поля. Щасливий Лемко забрав гроші і пішов до діла, де мав добити справу купна. Якжеж страшно вразило його, коли дізнав ся, що його гроші вже дуже старі, нині без вартости і не надають ся до виміни.

БАТЬКО ЗА[...] СИНА.

В Віл[...] сумського повіта в Росії служив в складі вин 32-літний робітник Коба. На днях повернув він зі служби і вчув, що його син заплакав. Се його так розлютило, що став бити дитину кулаками, де попало. Перестрашена жінка вхопила старшого хлопчика на руки і втікла до сусідів [...] малу дитину на [...]уди. Сусіди Коби при[...]ли поліцію, яка застала вже [...]ину неживу. Показало ся, [що] Коба загриз її зубами. На [...] лише плечах було в дитини 44 ран від зубів батька-звіра. Коба по загризеню дитини вимив собі руки і обмив трупа дитини та завинув його в чисті пеленки, але забув обмити собі кров з лиця. В такім стані відставлено його до тюрми. В слідстві заявив він, що нічого не памятає, бо був дуже пяний.

ЗАСТРІЛЕНИЙ ВІЙСЬКОВИМ ВАРТОВИМ.

В ночи з суботи на неділю помітили жовніри що стерегли військовий маґазин артилерії коло Ґрацу, якогось чоловіка, який не здержував ся помимо окликів „Halt, werda!" Не спинали незвісно й алярмові вистріли, які дали вартові жовніри з 3-го полку піхоти краєвої оборони; навпаки він чораз близше підходив до маґазину, в якім зберігають стрільна артилерії. Коли ж той чоловік опинив ся уже проти варти, вона відповідно до своїх приписів дала сальву, кладучи трупом прохожого. Показало ся, що се не був ні шпіон ні заговірник проти армії, тільки 55-літний огородник з Ґрацу Антін Фріз, що йшов з тягарем на плечах, та мабуть не замічував, що оклики й остерігаючі вистріли відносять ся до него.

СТРАЧЕНЄ РЕЗЕРВІСТА.

Минувшого тижня рано страчено в Опаві на касарнянім подвірю резервового капраля Яна Пагача, котрий перед кількома днями застрілив перед фронтом надпоручника Рудольфа Шрамка, коли 13-ий реґімент вертав з прав. Пагач був Поляком, а офіцира вбив з мести за те, що потягнув його по вправах до одвічальности. Пагача, як він докопав убійства вооброено та передано гарнізоновому судови. На суді Пагач признав до вини ку а за його мотив подав месть. Воєнний суд засудив виновника на шибеницю. Екзекуцію перевів віденський кат Ланґ. - Присуд на виключене Пагача з армії, та на повішене мала ще перед Великоднем. Присуд заслано до корпусного командата в Кракові, бо його власти підлягав 13. полк. Потверджений присуд подано відтак до відома Пагачови, а що місце злочину находить ся в Шлеску, тому делінквента відставлено з оломуцької гарнізонової вязниці до Опави і тут його страчено.

ПРОЧ З ДАМСЬКИМИ ШПИЛЬКАМИ.

Російський артист-маляр Владіміров, висідаючи з трамваю в Петербурзі, хотів виминути даму, що стояла на платформі. Коли трамвай шарпнув ся, та дама втратила рівновагу і хитнула ся так фатально, що шпилькою від капелюха зачіпила око нещасного артиста. Залитого кровю артиста відвезено безпроволочно до шпиталя, та лікарям прийшло ся сконстатувати, що око вже не можна буде вратувати. Дама, що була причиною сього нещастя, зімліла по пригоді. Сорадці важко се зрозуміти, що помимо стільки нещасть інтелігентні жінки все ще ходять з довжезними шпильками при капелюхах та при тім є так легкодушні, а то й прямо безсовісні, що не накладають на кінці шпильок безпечників!

РЕФОРМА ПОДРУЖОГО ЗАКОНА В КАНАДІ.

Др. Ґодфрей предложив провінціональному парляментови онтерійскому нове внесене в справі подружного закона. Внесене се накладає кару 500 дол. на духовника чи яку иншу особу, що довершує акту шлюбної церемонії, коли б котранебудь сторона була під впливом алькоголю, або коли б духовник мав підозріне, що котресь з суджених є нездорове на розумі. Кара за се може досягати найбільше 12 місяців. Внесене говорить дальше, що особа яка видає шлюбне позволене (marriage license) мусить вважати, щоб молоді не були хорі на умі, і не терпіли на епілепсію, вразі підозріня повинна та особа разом з тим зголосити ся о дозвіл шлюбний, піти до лікаря за цертифікатом здоровля. Коли котранебудь сторона з тих, що зголошують ся о шлюбний дозвіл, не хоче піти до лікаря, тоді не можна видати такій особі чи особам шлюбного позволення. Особа, що видає шлюбне позволене проти законних приписів, підпадає карі 500 дол. і 12 місяців вязниці.

ТРАҐІЧНА СТРІЧА НАРЕЧЕНИХ.

У місті Ґенуї, в Італії, мала місце ось така траґічна подія.

У тамошній пристані з'явила ся недавно молода, гарна дівчина, дочка французького офіцира. Вона приїхала, щоби стрінути ся зі своїм судженим, також офіциром, що вертав з далекого Китаю. Довго ждала нетерпеливо на корабель, яким він мав наїхати. Нарешті корабель причалив, закинули міст, а суджені кинули ся собі в обійми. В тім почув офіцир, що тіло його судженої почало безвладно тяжіти на його раменах. З разу думав, що суджена зімліла з радости. Принагідний лікар почав ратувати зомлілу дівчину, але безуспішно. Показало ся, що офіцир так сильно притиснув до себе свою суджену, що скрутив її карк. Коли молодий чоловік довідав ся що його радість стала ся причиною смерти судженої, хотів кинути ся з розпуки в море, та на силу його здержали. Коли його арештували, пішов без опору за поліцийним у рядноком, лишень просив зі сльозами, щоби засудили його на смерть. Богато жінок що були сьвідками сумної пригоди дістали зі зворушення спазми.

АРЕШТОВАНЄ МОСКВИЧА.

З Перемишля доносять: Їхало особовим поїздом з Перемишля до Хирова товариство, зложене з двох панів і москвофіла-священника. Крім них сидів в куті воза якийсь жовнір, що їхав до Будапешта. Підчас подорожи ввязала ся розмова на тему теперішних відносин, підчас якої почав священик-москвофіл критикувати австрійську армію і висказав надію, що „як прийде тут Росія, прийде буде лучше". Весь час прислухував ся розмові сидячий незалежно жовнір і не відзивав ся, — щойно коли той москвофіл забирав ся висісти, сказав до него: „Ви не вийдете, отче!" — „Чому?" — „Бо я віддам Вас в руки начальника стації." Коли поїзд станув москвофіл утік. За утікаючим однак пустив ся жовнір, а дігнавши його в Хирові, привів з поворотом на стацію, де віддав в руки жандарма. Арештованого, якого назвище поки що не звісне, відставлено до повітового суду в Старій Солі.

НОВИЙ ЛІК.

Усі американьскі часописи суть переповнені вістками про доктора Фрідмана, котрий обняв ся лічити людий хорих на сухоти [...] винайденого ним лікарства, котре має бути певним ліком. Доктор Фрідман перебуває тепер в Ню-Йорку, але в короткім часі має виїхати до Німеччини, щоби приготовити більше того лікарства і назад вернути ся до Америки. Та нехіть, з якою стрітили Фрідмана Американьскі лікарі, дуже його болить він перечить, немов то він гонить за грішми і каже що його лікарство є не шкідливе, а на доказ сего він в присутности лікарів запустить його собі самому за шкіру. На доказ що він не гонить за грішми если тільки дістане „лайсенс" то без платно буде лічити всіх, так богатих як і бідних.

Правительство Злучених Держав визначило лікарів, котрі мають досліджувати безсторонно, о скілько лікарство Фрідмана помагає сухітникам, і мають доложити з того справоздане правительству. Здаєть ся, що се буде найлiпший спосіб, щоби переконати ся, кілько містить ся правди в твердженю доктора Фрідмана.

ПОЛИЦИЙНИЙ ПЕС ВІДШУКУЄ УБИЙНИКІВ.

Перед кількома тижнями убив злочинець в селі Свинарні, звенигородського повіта на Украіні тамошного селянина Захара Балецуна. Повідомлена про се поліция даремно шукала за убийником, і не могла ніяк його віднайти. Після сего спровадила зі Звенигорода поліцийного пса „Кузю", який мав відшукати убийника. Цілі товпи народа звалили улиці села, коли місцевий урядник пустив пса з ланцюха і крикнув „атю!" Пес кинув ся в товпу і по кількох хвилях вхопив за убране жінку убитого, Палажку. Перестрашена жінка почала кричати і хотіла утечи, одначе пес придержав її за ногу, а тимчасом прибіг урядник, котрому "перестрашена жінка призналась" до вбивства. Убийницю арештовано, а пса пустили другий раз в товпу, яка зі здивованием глядiла на подію. Не довго шукав пес за другим убийником; бо по кількох хвилях з витем вхопив за руку молодого парубчака Качана, котрий також хотів утікати, але його зловили. Підчас доходження показало ся, що Качан був вихованком Балецуна та від довшого часу романсував з його жінкою. Щоби позбути ся старого чоловіка, Балацуниха на спілку з Качаном убили зелізною осею чоловіка, яку опісля кинули в став.

ОСТОРОГА НА АДРЕСУ ЧОРНОГОРИ.

Берлін. Nord Allg. Ztg. пише: Факт, що Туреччина не вирекла ся Адриянополя, але що се місто дістало ся в руки сильного неприятеля щойно по довгім геройськім опорі, без нарушення воєнної чести отаманьского війська, улекшує Порті згодити ся на мирові умови, які великі держави мають на оці. Збірний крок амбасадорів в Цариграді має сповістити Порту про її умови та висказати бажане, щоби [...] вони кроню.

Бажаємо і на сім місци кричати ся до надії, яку висказав анґлійський державний секретар Ґрей у своїй важній промові з дня 28. сего місяця що дальше остріливане Скутарі принесть ся за безуспішну рівно, також сподіваємо ся, що воно спинить ся. В той спосіб можна би добігти, аби не прийшло до непорозумінь, яких не бажав жадна з великих держав, але які не могли би стати ся неминучі, колиби Чорногора дальше опирала ся против волі Европи. Що до постійності сеї волі не треба думати ся. Поважні причини промовляють за тим, що одностайна праця великих держав удержить ся на сій висоті, яка виявила ся на вітряковім засіданю палати громад в промові премієра Асквіта і державного секретаря Ґрея, котрим товаришила згода анґлійського парляменту.

СІЛЬСЬКА ТРАҐЕДИЯ НА УГОРСЬКІЙ РУСИ.

В мармарськім комітаті в селі Ясіню (Кересмезе) відкрили власти страшне убийство. Лісний робітник Андрій Попадючок, жонатий, був цілими тижнями в лісах на роботі. Там довідав ся, що його жінка Олена тримає собі в часі його неприсутности любовника Івана Матрука. Вернувши домів, Попадюк і собі найшов любовницю Анну Ковбасюківну, котру спровадив до своєї хати і з того часу на одним обійстю жили дві родини, в се чоловік з любовницею і жінка з любовником. Минулої осени пішов Попадючок знова в ліс на роботу, а його давна жінка Олена думала убити свою суперницю й уладивши принято, упоіла горівкою Ковбасюківну, та в пянім стані разом зі своїм любовником удусила її та закопала тіло в стайні. Коли Попадючок вернув домів, сказали йому дома, що Ковбасюківна утікла з зелізничником. Але коли побачи[ли] Попадючка і її любовник, що Попадючок їм не довіряє, убили його в подібний спосіб як і Ковбасюківну і також закопали в стайні. Сьвідком сього була тільки маленька донечка Попадючків, котра зрадила сю тайну перед одним господарем з Ясіня. Се донесло ся до жандармерії, яка зараз арештувала Олену Ковбасючку і Матрука та закованих відставила до арешту. Тут Олена не хоче признати ся до вини, а говорить, що убийником є тільки Матрук.

НАПАД ОПРИШКІВ НА ДВІР.

З Конґресівки доносять про ось який сьмілий напад опришків на двір в Віловодах, грубешівського повіта, в маєтку Ядвиґи Чахурской: Оноді вечером заїхало перед двір двома возами 8 опришків, четири з них полишили ся на подвірю, щоби пильнувати двірську службу, а четири з браунінґами в руках і з шаблями на плечах пішли до помешкання. Тут застали вони 11 осіб служби і всім приказали, крім льокая і покоївки, війти до бічної кімнати, де їх замкнули і поклали на сторожі при дверях одного поміж себе. Три інші забрали з собою льокая і покоївку і війшли до їдальні, де сиділа при столі п. Чахурска. Опришки звернули ся до безборонної з револьверами і зажадали видачі грошей, срібла і цартісних річей. Чахурска не втратила зимної крови і відповіла, що гроші їм дає лише просить, щоби опришки пошанували її памяткові річи, які їм не принесуть великого хісна, а для неї, як родинні памятки, є дорогі. Опришки однак зажадали всего. Один з них, імовірно ватажко, сказав: „Вже і так прийшли ми тут за пізно, се ми мали зробити о много скорше!" Не вдоволивши ся грішми в квоті 800 карб., опришки перетрусили весь дім. Позабирали всі річи не пощадили навіть родинних памяток — завязали все в мішок і відїхали. Віддаляючи загрозили двірській службі щоби не рушала ся з місця до півночи. Коли один зі служби хотів піти в село і скликати мешканців на поміч, застрілили його опришки стрілами і покалічили йому ноги.

Раненого відвезено до шпиталя в Люблині.

ВІЙСКОВИЙ ПРОЦЕС.

Проти убійника надпоручника Рудольфа Шрамека тривав дуже коротко, бо капраль Паґач застрілив його дня 18 ого, а прикінци великого тижня присуд був вже готовий. В четвер рано о год. 5. уставили ся на подвірю касарні два батальйони 13 пп. з полковим штабом, а третий батальйон пішов тимчасом на вправи. О год. 6. уставлено четверокутник з 20 людей вибраних з усіх компаній, а в середині серед четверокутника поставлено стіл для суду. О год. 6.20 приведено Паґача та відчитано йому акт обжалування і ще раз переслухано його. Дальше церемонія постуновано було дуже коротко. Присуд ним засуджено Паґача на виключенє з армії і кару смерти через повішене, відіслано до готелю „Під римськими цісарем" до затвердження дивізіонерови Шверцтер Шварцбурґови, котрий приїхав з Оломуця на сей акт яко т. зв. „Gerichtsherr." О год. 7.15 прийшов до келії Паґача священик, а о 7.45 прийшло вже затвердженє присуду. Тимчасом позволено ще делінквентови написати лист і кілька хвиль перед суд; коло него йшов священик з хрестом в руці, на котрий цілий час дивив ся Паґач. Перед судом в четирокутнику відчитав йому ґенерал Кучера присуд по німецьки, а один з офіцирів переклав його на польску мову. Потім наступила формальна деґрадация з капраля (відірвано звіздки з ковніра). Саме страчене, яке слідувало по двогодинних страшних приготовленях, тривало дві мінути. Опісля озвала „ся команда „Zum Gebet!", а полковий лікар сконстатував смерть. Тіло делінквента оповито сірим сукном і по години зняли з шибениці — та зложено у військовій трупарні; в ночи відбув ся похорон. Краківскі Новини доносять, що в 13ім полку піхоти прийшло ізза страченя Паґача до заворушень. Компанію, що проявила найбільше невдоволеня, інтернував комендант в касарни. Опісля жовнірів постепенно виводжено та уміщувано у ґарнізоновій вязниці. Є чутка, що заряджено слідство в справі бунту.

Сьвяточні ковбаси з чисником!

Де?

В п. НИЧКИ 523 KINISTINO.

БЮРО ПРАЦІ ДЛЯ ЖЕНЬЩИН І ДІВЧАТ. ПАНІ МОШЕР.

Зайдіть до нас а дамо Вам роботу якої шукаєте.
Потрібно сейчас дівчат до приватних гавзів як і готелів.
Добра інформация і чесна обслуга.
Офіс отворений від 9 рано до 9 в вечер.
733 Alberta Ave. Phone 71033.

ATHABASCA LANDING.

100 ДОЛЯРІВ ВЛОЖЕНИХ В ATHABASCA LANDING ПРИНЕСЕ ВАМ $ 1000

ЗНАЭТЕ ЧОМУ?

1. До ATHABASCA LANDING є вже тепер 6 зачатерованих колій. Три лінії будують ся, а три ще на окінчено а три виміряє ся. 2. ATHABASCA LANDING з ключем до Піс-Рівер і до величезних мінеральних покладів коло Форт Мек-Муррей. 3. ATHABASCA LANDING Лежить в центральнім пункті над величезною рікою Атабаска по якій тепер ходить 11 пароходів. 4. Жадне місто в Канаді почавши від Монтреалу не має такої великої ріки як ATHABASCA LANDING 5. В околиці ATHABASCA LANDING є найбільші поклади мінералів на цілу Канаду, як уголь, газ, нафта, асфальт, зелізна руда знаходять ся в таких величезних скількостях яких нема нігде на сьвіті. 6. В ATHABASCA LANDING має Hudson Bay Co. величезну резерву. Ви знаете що се значить? Як не знаэте то спитайтесь Едмонтонців, а они Вам скажуть, що то значить для міста де Гудсон Бей Компанія має резерву. 7. Сіонара Компанія купила в ATHABASCA LANDING 5 квондрів землі а Сінiарска Компанія два квондри. А Ви знаэте, що ті Компанії не люблять пхати ся там де не чують біснесу. 8. В ATHABASCA LANDING Концентрує ся торговля з Піс Ріверу і з цілої півночи. Маэте там тепер чотири еґолесели і то таких фірм як Hudson Bay Co. і Revillon Bros, а що буде тогди як прийде колія?

КУПУЙТЕ ТЕПЕР, ПОКИ ЧАС!

Не чекайте аж туди пійде стріт-кара, бо тоді там з соткою нема що показувати ся.
МИ ПРОДАЄМО ТРИ НАЙЛІПШІ СУБДИВІЗИЇ В ATABASCA LANDING, а то
ROYAL PARK. CENTRAL PARK. INDUSTRIAL PARK. ЦІНИ ВІД $ 200 ДО $ 300
Продаємо, на сплати по $ 10 на місяць, хто бере два лоти по $ 15 на місяць! Лоти резервуємо на листовні або телеграфічні замовлення тільки тоді, коли залучено $ 25 задатку.
Хто скорше поспішить ся той дістане близші лоти.

НАША АДРЕСА.

THE GREAT ATHABASC LAND. CO.
EDMONTON ALTA. 708. FIRST STR. Ч. Телеф. 5581
Branch Office: SUITE 15. ALBERTA BLOCK. CALGARY, ALTA.

Народно-моральний ДВОТИЖДНЕВНИК Річна передплата 1 долар.

Канадиєць

Виходить 1 і 15 кождого місяця. Адреса Редакциї: 602 KINISTINO AVE. Edmonton, Alta.

РІК II. Ч 18. ВЕРЕСЕНЬ 15. 1913. EDMONTON, ALTA. SEPTEMBER 15, 1913 VOL. II. NO. 18

Канада.

ЕДМОНТОН.

Гай-левел-брідж на Девятій ул. вже скінчений, по нім ходять вже трени С. Р. R. і стріткари як також і пішi. Возова трека еще невикінчена.

Минувшого тижня застрілив хтось одного богатого ріл-естейта, який мешкав в шеку на Гудсонбейській резерві.

Убійця еще доси невикритий.

С. Р. R. побудовала нову стацію в північній части міста на Джеспер між Девятою а Десятою ул. Нова стація віддана вже до публичного ужитку.

Тепер ніхто не потребує їти до полудневої части міста (Стратконa) коли хоче їхати до Кальґар, а до нової стациї С. Р. R. на Девятій ул.

На 1913 рік лісти голосуючих в місті Едмонтоні виносить 38,863 осіб. В 1912 році було 16,547, отже сегорічний прирiст виносить 10,316 осіб.

Властителів сего року є 18,972 а рентівників 7,891.

В 1912 році було властителів 11.799, а рентівників 4,748.

Дня 9. вересня в вечер, стояв на Джеспер, близько „Цеція" готелю R. Benjamin. Якась підозріла женьщина, гарно одіта підійшла до него і розпочала розмову. Нараз серед розмови захитала ся і впала на Benjamin-а, мов душена, що она зомліла. Коли ніби прийшла до себе, скорим кроком відійшла в бічну улицю, а наш Benjamin по сих „обіймах" завважив, що бракує йому 900 дол. готівкою і чек на 1.000 дол.

В Едмонтоні скінчено вже так званий „Гай-левел-брідж."

Э він високий	157 фітів.
Довгота його	2.478 „
Ширина „	43 „
Височина цементових слупів	97 ф.

По нім йде дві стріткарові лінії, одна колійова, два сайдвaки і одна возова трека.

На сталь до сего моста видано	$950,000.
На цементові слупи	$400,000.
„ стріткарові лінії	$154,000.
„ електричне осьвітлене	$16,000.
„ цементоване сайдвaків	100,000
„ закупно землі	50,000.
„ інжинерів видано	301,250.
„ прочі додатки	28,000.
Ціла сума	2,000,000.

На сей міст Едмонтон дає 286,000 дол., Альберта 175,000, Канада 125,000, С. Р. R., котрий є ґаздою моста, дає решту.

Вінніпеґ спроваджує собі воду 95 миль зпоза міста. Се урядженє має коштувати 13 мілїонів долярів. Денно машини мають достарчити води 85 мілїонів ґальонів.

Від дня 1 вересня С. Р. R. перевозить денно 350 кар збіжа з Заходу на Всхід.

С. Р. R. має на Заході 40 тисяч кар і 1.171 енджінів готових до перевозу збіжа.

Ottawa. Коло Отави вилетів G. T. Р. трен, де згинуло 5 осіб а двох смертельно зістало вранених. Все те стало ся через корову, яка лягла собі на треку і заснула і ані вголові їй, що туда мають їхати пан G .T. Р.

Сегорічний видаток збіжа дуже гарний. Декуда оден акер видав 68 бушлів збіжа.

Здаєсь вдоволені будуть не лише фармарі але і сьвяшарі, бо будуть могли постягати і свої довги. Ну і „Канадиєць" надієсь також заплачення свого довжку.

В Вінніпеґу почала виходити нова ґазета „Канада". Є се орґан консервативної партії. Формат „Канади" досить обемистий, однак судячи „Канаду" по першім числу то „Канада" вигладає менше для Канади а більше для біснесу.

Передплата 1 дол. на рік.

Regina. Тут оден наш іміґрант маючи при собі 300 дол. хотів вложити їх до банку, а незнаючи де банк поспитав поліцая. Сей замість до банку завів його до ріл-естейта, де продав йому дві лоти в Мелєцін-гет і дав йому ресіт. Іміґрант думав, що се банк і був вдоволений, але вони здибав свого краяна і сей йому пояснив справу, знайшли оба того поліцая і його оскаржили на поліції, якого по доказаню обманьства сей час прогнано.

ЗБІЛЬШЕНЄ КОНСУМЦІЇ ТЮТЮНУ І АЛЬКОГОЛЮ В КАНАДІ.

Мимо сего, що у Канаді сего року дає ся відчувати брак гроша, консумция тютюну і алькоголю зросла значно сего року і о много перевешила минулорічну консумцію.

З урядового звіту довідуємо ся, що сам доходовий податок від ужитого алькоголю і тютюну виносив у місяци липни не меньше як 1,827,412 долярів, то є, далеко більше як якімбудь місяци минувшого року.

РОЗДАЧА ГОМСТЕДІВ У ПЕРШІЙ ПОЛОВИНІ 1913.

В першій половині біжучого року розібрано в Канаді о 3376 або о 5 процент меньше гомстедів, як минуло у тім самім протягу часу.

Се зменшеня роздачі гомстедів впадає тим більше у очи, що число іміґрантів у сім році значно зросло. Причиною однак сего є та обставина, що вільна земля у степових провінціях, що лежить в недалекім віддаленю від зелізничих ліній, що-раз зменшує ся. В Британській Колюмбії, де переведені недавно нові зелізничі лінії компанії „Сіонар" і „Ґренд Тронк Пасіфік" що-раз більше стягають людий, взято сего року 1250 гомстедів, підчас коли у минулім році розібрано їх лише 121.

ОСТРІЙШЕ ПРИМІНЕНЄ ІМІҐРАЦІЙНИХ ПРИПИСІВ У КАНАДІ.

У послідних часах показують ся іміґраційні канадійські власти більше рішучими у приміненю іміґраційних приписів та стараються ся приневолити також і корабельні компанії, щоби стисліше придержували ся тих же приписів.

Кождий з іміґрантів, мусить від тепер мати готівкою при собі при вступі на канадійську землю 25 долярів. Хто їх не має сего сейчас депортують. По тій причині депортовано минулого тижня 125 іміґрантів майже переважно Русинів і Поляків котрі кромі своїх пакунків не мали нічого більше при собі. Тепер отже корабельні аґенти будуть мусіли справджувати при всіданю еміґрантів на корабель чи мають вони вимагану суму при собі, бо в противнім разі за кождого невідповідаючого приписам іміґранта буде платити корабельна компанія 500 долярів кари.

Доси практикувалось також між іміґрантами, що прибувши до Канади, а не маючи вимаганих грошей, телеґрафували до родини або знакомих, по гроші. Від тепер такі практики департамент заборонив раз на всегда.

Сьвіт.

ТРИ МІЛЇОНИ ДОЛЯРІВ НА ДОБРОДІЙНІ ЦІЛИ.

Померша в минувшім тижни вдова по ґенералі Буттерфілд записала весь свій маєток в квоті три мілїони долярів на добродійні товариства жіночі.

МАКСИМ ГОРКИЙ ТЯЖКО ХОРИЙ.

Найбільший теперішний російський писатель Максим Горкий тяжко занедужав на сухоти. Хороба, на яку писатель терпить вже від кількох літ, прибрала в послідних часах такі розміри, що лікарі кажуть надіяти ся кождої хвилі катастрофи. Горкий перебуває тепер в Італії.

КОГУТ УБИВ ДИТИНУ.

В однім селі Саксонії когут убив однолітну донечку одного млинаря. Ніким неспостережений кинув ся когут на дитину, що сиділа на підлозі і кількома сильними ударами дзьоба задав її тяжкі рани в голову. Поранення були так важкі, що навіть лікарська поміч не вратувала дитині житя.

НАЙБІЛЬШЕ В СЬВІТІ БІЦИКЛІВ.

Франція має аж три мілiони. Оден біцикель припадає на тринайцять осіб, Крім того є там ще 100.000 моторових біциклів та майже 90.000 автомобілів. Інтересне се, що число біциклістів зростає з кождим роком в цілій Европі. Се сьвідчить, що стан доріг богато лучший чим був колись т. є. тому десять літ назад.

ВРАТУВАВ КАПЕЛЮХ, ПОЛОМИВ КОСТИ.

Іван Леськів з Чікаґо купив капелюх за патьдесять центів. Вітер здер йому капелюх з голови коли він був на карі. Лесків скочив за капелюхом. Він вибив собі три зуби, зломив пять пальців у руки і тяжко потовк ся.

Дентист і лікар буде коштувати його двіста долярів. За біль не ма що згадувати. Але все таки уратував капелюх.

ПОЛІЦИЯ ЗАБОРОНЯЄ КАТОЛИЦЬКУ ПАРАДУ В РИМІ.

Дня 8. вересня католики в Римі в числі 8.000 хотіли з парадою вдатись з костела св. Лятера до костела св. Петра і одержати там папське благословеньство. Однак поліція, котрій тих порад вже забогато, заборонила сю параду.

Тоді ті католики почали кричати „нехай жие папа" а публика яка також була там присутна кричали „нехай жие вільна думка."

ПО ВІЙНІ.

Що заскали балканські держави в війні і скілько кожда держава буде зносити тепер мешканців.

Румунія має	7,500,000 меш.
одержала в війні	350,000 „
Болгарія має	5,000,000 „
одержала в війні	1,200,000 „
Сербія має	4,000,000 „
одержала	1,200,000 „
Греция має	4,500,000 „
одержала	1,500,000 „
Чорногора має	500,000 „
одержала	150,000 „

Альбанія самостійна держава з двома мілїонами мешканців.

ПРАНЄ ПАПЕРОВИХ ГРОШИЙ.

Американські банкноти зроджені з так тріского паперу, що по збруканю дадуть ся легко випрати та виглядають потім як цілком нові. Американський уряд закупив кілька машин до праня банкнотів та почав на добре прати старі, забрукані паперові гроші. Се неподобало ся властителям фабрик, які достарчають урядови всіляких матеріялів, потрібних до спорадження банкнотів і тому внесли на руки головного касієра Злучених Держав рішучий протест проти заведеня сеї, будь що будь орігінальної прачкарні.

ШТУЧНІ ТЕАТРИ.

Від давна вже існують театри в яких показують живі світляні образи. Через побільшаюче ся кидають на велике завішене на стіні полотно образ, на якім рушають ся, ходять, бігають як живі люди і звірята і т. д. Такі кінотеатри є вже навіть по найменьших містах. Лиш співати і говорити такі образи не уміли. Тепер і се вже можливе. Славний американський винахідник Едісон получив машину, що кидає ті світляні образи з грамофоном і тепер вже образи в кінотеатрах можуть говорити і співати так, що маємо вражіне, що видимо перед собою не образ, а живих людий. Такий театр, що зоветь ся „кінетофон", показували недавно перший раз в Відни.

КЛОПОТИ БАТЬКА.

В Чікаґо тими днями прадложено поліційному судови сумну справу блудного і непоправного сина. Його імя є Валям Палмер. Він є тим блудним і не правним сином, має вже півроку 63 роки. А батько його, 96 літний чоловяга покликав на поміч поліцію, щоби положила конець блудам непоправного сина. Батько скаржить ся: „Він [...] не устаткує ся. Він заявле ся а прийде до дому, то по водить ся як молодий кінь. Ви самі бачите, що не легко ним кермувати. Важить двіста патьдесять фунтів. Таким нерегулярним житєм він цілковито знищить своє здоровле. Поможіть мені зробити з него чоловіка, пане судійо, просив батько.

Судія почув симпатію для нещасливого батька і казав непоправному синови зложити приречене, що буде поважувати ся батькови.

НЕЛЮДЯНИЙ БАТЬКО.

Павло Бодак з Йонкере, Н. Й., задумав ся тяжко в міськім арешті, що на сьвіті не ма справедливости, коли за таке побите своїх дітий судия Бін поставив його під кавцію 500 долярів. Бодак боронив ся, плакав, просив, щоб його звільнити, бож то він свої діти побив, а що судови до чужих дітий? Та ті непослушні діти, як Бодакові, то пожаль ся Боже... Мати пішла до праці а дітми (7-літній Олені і 12-літній Вероніці) полишила 25 цт., а мужеви, що сидів без роботи, не лишила ані цента на віску. Бодак чув жажду, пекло його коло серця, та давай просити діти, щоби йому дали 10 центів на оден „дрінк", а в позісталих 10 цт. мали жити цілий день. За сей непослух побиті діти опинили ся в шпитали, а батько в арешті.

ВЕЛИКИЙ СТРАЙК В РОСІЇ.

З Петербурга доносять, що в Росії вибух величезний страйк, якого не було там ще від десяти літ, то є від часу величезної революции робітників. Робітники відкинули проект правительства, на підставі якого уряд старав ся полагодити сей страйк, а в наслідок того міністерство внутрішних справ сильно заатакувало робітничі круги і зарядило масові арештованя. Компетентні люди вчисляють, що в округах Москви, Володимира, де находить ся найбільше російських фабрик і заводів, вийшло на страйк 150 тисяч робітників, а в околиці Петербурга — 70 тисяч. Число страйкуючих зросте у троє по [...] мина. Кажуть, що властивою причиною страйку не є справа економічна, але політична революція. Три робітничі дневники в Петербурзі поліція сконфіскувала, а на їх видавців наложено діймаючі грошеві кари.

ПОСТІЙНА ВОЗДУШНА КОМУНІКАЦИЯ МІЖ ЛЬОНДОНОМ І ПАРИЖЕМ.

В Льондоні оснував ся синдикат для сотворення постійної воздушної комунікації між Льондоном і Парижем. Коли підприємство розвинеть ся, комунікацію поширить ся і на инші столиці европейських держав. В теоретичнім опрацьованю сего відважного проекту вже від місяців працювало кількох анґлійських фаховців і вони переконали ся, що се підприємство зовсім можливе. Вволіди студий предложено капіталістам, а всі оглянувши їх, заявили готовість, завязати синдикат. Тепер приступили вже до вступних праць і з осени с. р. має вже почати ся воздушний рух між Анґлією і Францією. Зразу сповняти муть комунікаційну службу два літаки, з них кождий буде обчислений на 12 осіб. Відповідно до успіху їх число буде побільшувати ся.

СТРАЙК МОНАХІВ.

В Росії, недалеко Майкопа є монастир з великим господарством і богато монахами. Недавно на просьбу монахів була в тім монастири ревізія, яка викрила [...] уявив виновником за се архимандрита Амвросія. Він давав монахам мало їсти, тай то лиху поживу, недавав їм штанів і вони мусіли так літом як зимою ходити лише в підрясниках і т. д. Після ревізії минуло богато часу, монахи сподівались зміни, та зміни не надходять. Як перед ревізією, так і тепер ходять без штанів, їсти не мають що. Але тепер терпець їм урвав ся і вони застрайкували: Єромонахи та Єродіякони відмовились правити службу, а дячки та послушники співати та читати на крилосі. Страйкарі заявляють, що будуть продовжати страйк, поки не задоволять їх економічних домагань.

ХТО ЄСТЬ БІЛЬШЕ - ФІЗИЧНО, ЧИ УМОВО ПРАЦЮЮЧИЙ РОБІТНИК?

Таке питане завдав своїм читачам оден анґлійський дневник, при чім просив головно докторів медицини і звісних анґлійських письменників, щоби присилали свої замітки. Один з найбільше звісних льондонських лікарів твердить в суперечь розповсюдненій серед людий думці, що ніби чоловік, який працює фізично, мусить більше їсти, що як раз люди, яких ум є в постійнім напруженю, мусять їсти много і то поживних потрав, бо инакше дуже швидко опустили би їх сили. Сер Вілім Бенет, звісний ґіґієніст прислав таку відповідь: Рішучо твердяу, що чоловік, який працює умово, їсть більше, чим такий що працює фізично. Такі славні люди, як: Дюма, Бісмарк, Віктор Ґіґо, Сесіль Родерс, сер Вальтер Скот і Жорж Мередіт і и. мали від часу до часу напади дійсно вовчого апетиту, головно Ґіґо. Їв риби майже з остями, а помаранчі з лушпиною. Дюма по сім разів обідав дома з дуже добрим апетитом. Коли його просили в гостину, то подавали йому окремі півмиски, бо инакше прочим гостям, що сиділи на меньше почесних місцях, прийшло би ся вставати голодним від стола.

ПОПИ ЩЕ НЕ СКАСУВАЛИ ПАНЩИНУ.

Про се містить українська кієвська часопись „Рада" таку допись: „Рівно, (на Волині). „Панщина", по богатьох селах на Волині ще й до сього часу не зникли панщиняні порядки. Додержують ся сих порядків сільскі священики. Так у великий піст, перед тим, як вотім, з кождої хати повинен піти до священика на роботу хтонебудь з сем'ї: чоловік, жінка, син чи дочка. Роблять ті робітники все, що прикажуть батюшка (піп) або матушка (имость) — дурно і навіть харчують ся дома. Окрім сих робіт весняних, священики запасають ся безплатними робітниками і на жнива: косовиці, возовиці то-що і горе тому, хто не послухаеть ся: батюшка ганьбить на все село. Селяни, щоб не прогнівати батюшки, виконують сі панщиняні обовязки. Платуж за сповідь треба платити окремо. По деяких селах ровенського повіту кожда душа платить 15 до 20 копійок. А як в сем'ї (родині) буває душ до десятка, то за сповідь обійдеть ся більше двох карбованців. І не диво, що люди обходять десятою дорогою не тільки священників а й церкву. Попи всегда однакові. Існує такої був гадки о попах: „Горе вам, книжники, фарисеї, облудники, подібні до побілених гробів, котрі з надвору гарні і привабні, а в середині повні мертвих костий і червів. Так і ви на зверх [...] ся справедливими, [...]

СИЛА ПАСПОРТА.

Кождий російський горожанин а радше підданий складаєть ся з душі, тіла і... паспорта. Коли ж у кого нема паспорта, то горе йому. Об сім болюче переконала ся селянка М. Лавриненкова, з зіньківського повіту (на Полтавщині.) Вона вийшла була замiж та по двох роках житя з чоловіком, взяла маленьку дитину і пішла до дому, бо чоловік над нею знущав ся. До Харкова нещасна жінка прийшла пішки, боса, без очіпка, з дитиною на руках. А що в неї не було паспорту, який видаеть ся тільки за дозволом мужа, то на двірци її арештували, як безпаспортну і посадили в тюрму, а за якийсь час повели з дитиною етапом в подільску ґубернію, в місточко Зіньково. Виявилось одначе, що „начальство" помилило ся. Тоді арештовану знов повели до чоловіка, на Харківщину. Та чоловік її виїхав кудись на заробітки і її піддержали під оглядом поліції сім місяців, а потім знов повели в зіньківський повіт. В рiднім селі Лавренковоі ніхто з хорою дитиною не хотів взяти на поруки: земляки її майже ніколи не бачили, бо вона весь час служила в місті. Її знов погнали із міста до міста, та із села в село, аж поки не привезли в Харків, а звідти знов повели в Зіньків, де у лікаря Б. служила її сестра Данна, котра і взяла її на поруки. Ось так проходила ся нещасна жінка з хорою дитиною аж два роки через те лише, що не мала паспорта, без якого не може в Росії рушити ся з громади!

ПОЗІР МОЛОДЦІ!

З днем першого октобра отвираэсь вечірна школа анґлійського язика при ул. Кіністіно 602.

Наука буде відбуватись два рази на тиждень в вівторок і четвер о 8-ій год. в вечер.

Записуватись можна вже тепер.

Виходить 1. і 15 кождого місяця.

АДРЕС:

Канадиєць

THE CANADIAN

607 KINISTINO AVE. EDMONTON, ALTA.

Передплата на рік виносить .... $1.

Видає „Спілка „Канадиєць." Число Телеф. 6344.

Редакция принимає всякі оголошеня по умірковані ціні; по близші інформациї пишіть до Редакциї.

ХРИСТОС НАШ НАЙЛІПШИЙ ПРИЯТЕЛЬ.

„Хто іде за мною, не ходити ме в темраві" сказав Господь наш Ісус Христос. Отсі суть слова Христа і они учать нас, що ми повинні іти за наукою Христа і наслідувати Його житє, если ми шукаємо правдивого сьвітла і визволеня ся зі всеї сліпоти нашого серця.

Наука Христа і Його житє не має собі пари і хто слідить науку Христа сей очаровуєсь єї красою і чим більше він зі досліджує тим она для него цінніша, цінніша і хосеннійша для житя. Наука Христа, Його Євангеліє се неоцінений скарб для людства, се лік, який хоронить душу чоловіка від струпіня, від смерти.

Много є таких що слухають Христа, слухають слова Євангелиї, але не чують Його. Слухають Його ушима а не серцем, чують Його а не приходить до Него. Ушима та губою они близько Христа али серце далеко а далеко від Христа. Хто слухає Христа і чує Його, той іде за Христом і Його наукою. Хоть читав би ти губою цілу Євангелию що дня а не серцем, на нічо оно тобі не здалось. Губи рушались, звук ровіявсь в серце як було мертве таким і осталось. Читай Євангеліє, застосовуй його в своїм житю, розбери своє житє чи оно далеко відійшло від науки Євангелия, пізнай себе а будеш найщасливійшим чоловіком на сьвіті.

Щасливійший з мужів, що служить серцем Богови, як гордий фільософ, що слідить звізди і розуміє їх а не розуміє себе самого і занедбує себе.

Нерозумний і бідний є той чоловік що радше всім занимаєсь а не собою самим.

Бо щож є для чоловіка цікавійше і цінніше як не він самий. Знане многих річий, не вдоволить душі і не дасть радости єї, але пізнане себе, направа свого житя відсьвіжує ум, а чиста совість се запорука, що Христос найбільший його приятель є при нім. Не суди нікого щоб тебе не судили. Чим лучше пізнаєш себе і осудиш себе самий, тим близше Христос коло тебе.

Хотяй би ти навіть бачив, що сусід твій явно і тяжко грішить, не суди його [illegible] за ліпшого від него, бо ти не знаєш як довго ти задержиш свою невинність. Всі ми слабі і немічні і не взаімного осуду нам треба, а взаімної помочи і любви, в царстві Боже буде між нами.

MUNDARE, ALTA.

Вп. Редакціє.

Прошу ласкаво помістити мою допись в любій часописи „Канадиєць" за що наперед дякую.

Якось дістав я від свого сусіда газету „Новини" і читаю там „Руским учителям вписують ліберальні посіпаки і т. д." читаю і дивуюсь, і гадаю собі ну хвалити Бога [illegible] своїх учителів руских. Але не сходить мені сголови на що тих руских „учителів" виганяють. Міркую в собі так, [illegible] читаю аж тут нараз знаходжу імена тих вигнаних „учителів" і аж за голову взяв ся, коли між іменами учителів знаходжу і імя одного неука, який також був ніби учителем в нашій школі і якого ми давно хотіли самі вигнати, [illegible] його інспектор вигнав.

О гадаю собі то таких учителів виганяють і аж засьміявсь так, що з другої хати аж стара вбігла. А щоб Ви Вп. читачі зрозуміли, що то в нас був за русско-англійский учитель, бо може Ви не бачили еще таких учителів, то я Вам розкажу одну справу яку я мав з тим учителем. Дістаю від одної компанії з Едмонтону лист, а в тім листі нот. Не розуміючи англійского язика, не міг я довідатись, що та компанія хоче від мене і що се за нот. Даю жінці, а жінка також не годна витолкувати мені сего листа. Аж нараз каже а онде пішов пан научитель іди зараз та він тобі прочитає. Але нім той ті всі папери позбирав, вибігаю на двір а учителя вже не видно. Зібрав я все те до купи пішов до мешканя учителя. Прошу його, щоб мені перечитав лист, бо компанія, щось хоче від мене а я не знаю що, а до Едмонтону далеко їхати і коштує. Пан „учитель" взяв зі папером в руки, обглянув одні начали на оба боки, обглянув другий аж стримав ся довше на третім найменшім, оберкав його на всі боки а далі закурений [illegible] мені, „Се ви дістали від Нічнал манюфактурінг компанії лист за якісь гроші, а що се за гроші она нічого не пише. Ви найлучше поїдьте до Едмонтону там про все довідаєтесь". Ну і перечитав і вияснив як годить ся учителеви. Ну думаю собі, я собі простий чоловік невчений і не учитель а звичайний хлібороб а тілько розумію, що розберу, що лист а що не лист, що за гроші а що ні, а наш учитель, тобі перечитав, вияснить і вишле тебе до Едмонтону, де ти, щоб довідав ся що компанія хоче від тебе стратиш найменьше яких 7 дол. Я по сім вияснено еще більше закурив ся. Я нікому нічо не винен. Винен був троха за машину Нешінал-манюфактурінг Комп. то вже більше [illegible] гроші комп. А тут якась біда вчепилась і хоче гроші. Приходжу до дому оповідаю жінці, а жінка і до мене; „Ти певно післав єї гроші, хтось відобрав їх, а тепер будеш знова платити, я казала тобі завези самий віддай в руки і відбери свій нот. Не хотів тепер маєш." Так я гриз ся через два дни не знав що робити. Тут тілько робота а чи все кидай і їдь до Едмон. Аж на третий день їду я по худобу здибаю свого далекого сусіда, якому я все оповів а він й каже я також дістав тому пару день лист і заплачений нот від компанії, який мені дівчина перечитала, що комп. одержала гроші і відсилає мені нот. Побіг я по свій лист, дивлюсь ся на оден і на другій як близнята, а сусід і каже та вот також лист і нот і то від тої самої комп. придивляюсь, ее, так само всьо, написано як і на його листі навіть такий самий друк і папір. А от куда стежка в горох думаю собі і оповідаю свому сусідови як то наш научитель пояснив мені, а він й каже „О з такими учителями ми далеко не зайшли ані наші діти. Такі учителі то нехай перше самі научуть ся а тоді других нехай беруть ся учити а то він самий більше не знає як дитина в бересь єї учити англійської мови."

Але чому їх посилають сюди учити наші діти коли они нічо не знають, а мій сусід в сьвій так каже, хто їх посилає они самі йдуть представляють ся за учителів і то з паперами беруть ся учити, але колиб такі учителі мали учити наші діти то они булиб еще дурнійші від нас.

Думаю я собі правду каже, як тяжко нам жити тут, що не знаємо англійського язика, будь чоловік не повернеся всюди треба англійського язика чи тут на фармі чи в місті коли хочеш купити чи продати, коли язик короткий біда. Не продаш як треба ну й не купиш як треба. А коли возьмеш собі тлумача, то гірша біда, він толкує а тут обглядаєсь чи платити бо не хоче дармо тлумачити. Чужим конем еще ніхто не доробив ся і не доробить ся.

А тим більше тут Канада, англійський край, ми мусимо знати англійський язик, коли хочемо тут жити і колиб наші діти мали так колись бідувати як ми бідуємо через се, що не знаємо язика, то ми того не хочемо, ми хочемо, щоб наші діти вміли англійський язик ліпше як ми і не бідували так як ми бідуємо. Я думаю, що ніхто не є ворогом своїх дітий тому буде дивитись чи дитина користає зі школи так як вона повинна користати і чи професор є дійсним учителем чи лише баламутом. На другий раз донесу дещо більше.

Дякую еще раз за надрукованє моєї дописи здоровлю всіх читачів „Канадийця." Податковець.

ІСТОРИЯ І СУТЬ ПРОТЕСТАНТИЗМА.

Реформация католицької церкви, котру многі уважають за початки нових віків, дуже мало або навіть зовсім не знана нашому народови. Католицизм в Австриї так сильну має власть над шкільництвом, що навіть по висших школах про реформацию церкви учить ся дуже побіжно. За те попівство уживає всіх своїх способів і всіх сил, щоби протестантизм представити народови в як найпоганійшім сьвітлі, щоби нарід уперєдити до него, що мовляв; протестантизм таке щось гидке, що і говорити про него не варта. І дійшло до того, що імена Лютра, Кальвина, що суть гордощами західної Европи і Америки, у нашого народа суть прокльоном. А все-ж таки у неодного чоловіка повстало питане, а що то є той протестантизм, звідки він взяв ся? Хто то є той Лютер, той Кальвин.

На ті питаня відповість наукова, безсторонно написана праця під повищим заголовком, котру частями будемо друкувати на сторінках нашої часописи.

Редакция.

РИМСКЕ ПАПСТВО ОСЯГАЄ НАЙВИСШУ ВЛАСТЬ.

Римске папство упокоривши Гогенштавфів в 13. віці, очистило собі дорогу до осягненя, від давна вже бажаної, найвисшої власти сьвітскої і духовної над цілим цивілізованим сьвітом. Законність тим стремлінням, мали надати пофальшовані Римом Декрети Ісидора. Теория середвічного Христіяньства зістала сповнена. Одна Христиняньска церков, єї підчинений цілий цивілізований сьвіт, а на єї чолі непомильний папа.

З часом житє дочасне і вічне людий опинило ся в руках духовеньства. Власть церковна була необмежена, а єї існованє було забезпечене правом уділюваня тайн. Всі мешканці христіяньского сьвіта, через хрещене входили до царства Божого тут на землі, [illegible] і церкву, а [illegible] люди приймали тайни сповідали ся перед священниками [illegible] церкви. Загальною була віра в середних віках, що посередництво сьвященика є конечне до спасенія. Добрий католик вірити не сумнівав ся, що в духовних справах духовеньство було Богом поставлене над сьвіцкими людьми, що власть та походить від права духовеньства уділювати св. тайни, що папа римский вже тим посідає то право і що він є від всякої сьвіцкої власти. Тома Аквінас, найславнійший католицький теольог учив, що повинуватися ся папі є конечним кождій живучій души. Він сказав, що після закону Нового Завіта, король мусить підлягати сьвященикови в тій мірі, що если би показало ся, що король є єретик, папа має право позбавити того короля його престола увільняючи його підданих від послушеньства.

Так отже папство присвоїло собі двояку власть, сьвіцку і духовну.

Власть сьвіцка полягала на тім, що як висше сказано, папа мав право скидати королів, та надавати їх посілости другим.

Власть церковна з часом означала те, що епископ римский, се є папа був одиним, загальним епископом, в котрого руках сполучались всі церковні і духовні власти, прочі же епископи і сьвященьство, се були папскі агенти призначені ним вести церковну адміністрацию. На тій підставі папа був абсолютним володітелем над царством, котре називало ся духовним, однак котре зовсім не різнило ся від Франциї або Іспанії. Після середновічних ідей, люди були духовні, если вступили до монастиря, землі, ліси, води були духовні если були церковною власностю; будівля була духовна, если лежала на церковній земли. Се папське царство наслідство папене духовне, лежало розкинене по цілій Европі, в виді діоцезияльних земель, монастирских посілостий, і парохіяльних перемішаних зі звичайними королівствами і князівствами. Папскі піддані, се є духовеньство, після застережень пап, не були зобовязані до нічого взглядом сьвіцких володітелів дотичних земель; они були вільні від сьвіцкого закона і податків; они були зависимі від папи, і лиш йому платили податки. Се на-раз була причиною борб сьвіцких володітелів з церковою, і се було одною з причин реформациї.

Звичайно епископи мали великий політичний вплив, окрім визначених доходів. В деяких краях володітелі були вельми інтересовані, щоби епископ був по їх волі. Часто королі іменували епископами членів своєї родини, розуміє ся, если мали політичний вплив в Римі; часто папа іменував своїх прихильників, а найчастійше, в часах, коли деморалізация папства доходила верхца, папа римскі виставляли на лицитацию, хто дав більше, без вгляду чи він кваліфікований чи ні зістав епископом і діставав право до дієцезияльних доходів. Загально розповсюдила ся віра, що церков то власність папи і що він має повне право рушити зі свою власностю після своєї волі. Деякі побожні люди бачили, що не повинно так бути, однак після їх думки на се не було иньшої ради, хиба що Господь Бог змінить серце римского папи.

Пословиця каже риба псує ся від голови, так само і католицька церков зачала псувати ся від маних наслідників Петра. Як не можна сказати, щоби десятичний монарх був виключно відвічальний за правління так і римске папство мало своїх дорадників, римску курію, котра в часах дореформацийних вповні достроїла ся до неморальности папства. А повага папства була така велика скрізь в Европі, що папа примір Августин Тріюмфус в 1324 р. сказав, що рішеня папи і рішеня Божі суть все одинакові. Оден бесідник підчас пятого латеранського собору назвав папу Юлія II; ти другий Боже на земли.

(Дальше буде)

ЧИТАННЯ НА НЕДІЛЮ.

Співанка: Sing them over to me.

ЗАСЬПІВАЙ ЇХ ЗНОВА МЕНІ.

1. Засьпівай їх знова мені, Чудні слова житя.
Зволь придивитись їх красі, Чудні слова житя.
Слова житя краси, Вчіть мене як жити.
Чудні слова, Чудні слова,
Чудні слова житя.

2. Ісус Спаситель дав нам, Чудні слова житя.
Грішнику слухай се й знав, Чудні слова житя.
Вільно дасть тобі, щасте там у небі
Чудні слова, Чудні слова,
Чудні слова житя.

3. Чудовий гомін сей знав, Чудні слова житя.
Дарують щасте рай усім, Чудні слова житя.
Ісус лиш Спаситель, любий наш учитель.
Чудні слова, Чудні слова,
Чудні слова житя.

МОЙСЕЙ ПІЗНАЄ СЕБЕ.

Мойсея: 2. 11—21. і 3. 11—12.

11. І стало ся того часу, як Мойсей був уже дорослий, що вийшов до братів своїх, тай дивявсь на їх тягарі, та й побачив, як Египтянин бє Єврея зміж братів його.

12. Озирнувшися ж сюди й туди, і не вбачаючи нікого, убив Египтянина та й сховав його в піску.

13. І вийшов другого дня, аж двоє Евреїв бють ся: він і каже тому, хто скривдив: Про що ти бєш товариша?

14. Він же каже: Хто тебе настановив старшим і судею над нами? Хиба задумав вбити й мене так, як убив Египтянина. І злякавсь Мойсей і каже сам собі: Чи не виявилась лишень справа?

15. І дознався Фараон про сю справу, та й шукав приключія, щоб убити Мойсея. І втік Мойсей од Фараона, та й оселивсь у Мидиян землі. От, і седить раз біля колодязя.

16. А в сьвященника Мидиянського та було семеро дочок. І поприходили вони та й черпали воду, та й сповняли жолоби, щоб понапоювати вівці батькові.

17. Та посходились пастухи, та й попроганяли їх. І встав Мойсей та й допоміг їм, і понапоював їх вівці.

18. І прийшли вони до Регуїля, батька свого, він і каже до них своїм: Чого се прийшли ви так зарані сьогодні?

19. І кажуть вони: Якийсь Египтянин визволив нас від пастухів, та начерпав доволі й води нам, і понапоював вівці.

20. І каже він дочкам своїм: А де ж він? Про що се ви покинули чоловіка? Кличте лишень його, щоб у нас попоїв хліба солі.

21. І вподобав Мойсей осісти у чоловіка сього, і він оддав Зиппору, дочку свою Мойсейові.

11. І каже Мойсей до Бога: Хто я такий, щоб мені та йти до Фараона, і щоб мені та вивести синів Ізраїлевих з Египту.

12. Рече ж Бог до Мойсея: Так я буду з тобою, і се тобі ознакою, що сам я тебе послав. Як виведеш люде свої з Египту, [illegible] ся Богу [illegible] сій.

Коли дочка Фараона знайшла дитятко віддала його на виховано до дійсної матери дитятка. Коли дитятко - Мойсей виріс вже на слушного хлопця в обіймах своєї матери, дочка Фараона забрала його на королівский двір, де Мойсея далі виховувано і образовувано. Мойсей образований египетськими мудростями виріс на бондючого і жорстокого молодця, без найменьшого милосердя і людяного почутя для своїх менших братів. Він видячи неволю свого закріпощеного народу горів пімстою і жорстоко до вашого Египтянина. Коли раз побачив, що якийсь египтянин мучивсь над Ізраїльтянином, запалав такою лютостию, що вдарив сего Египтянина так нещасливо, що сей упав трупом. Се застановило Мойсея. Він почимає приглядатись своїм похибкам, пізнає їх нерадість і огиду і старавсь вибавити себе з сих гріхів, які так вкорінились в його душу. Він прагнув покликаний вибавляти нарід Ізраїльский з гріха неволі і неволі египетскої. Як же він годен висвободити свій нарід з неволі коли він сам в неволи і гріхах по самі уха. Він берєсь перше себе вибавити, себе очистити від неволі. Він пізнає Всемогучого Бога і віддаєсь йому цілим своїм серцем. Він стає послушний і покірний як вівця і се зближує його до Бога і до його народу. Убивши Египтянина він боючись кари втікає в землю Мидиян і тут наймаєсь за пастуха, овець. Перебуваючи в пустини на самоті з вівцями він розбирав своє житє, свою минувшість, приглядаєсь собі близше і пізнає себе пізнає, що він далекий від правди любви, далекий від Бога. Він старавсь направити себе і побороти се зло, яке вкорінилось в него. Вівці тут між вівцями на пустині він віддав від себе гріх стаєсь сам перше свобідний, а відтак готовить ся освободити і свій нарід але вже разом з Богом а не своїм пастухом. Перше Мойсей думав про освободжене свого народу в той спосіб. Коли він жив на царскім дворі і покінчив всі египетські школи, тоді він думав, що він великий чоловік, що він всьо вже знає, зробив ся гордим і ануж силою і пістуком вибавляти свій нарід з неволі. З сего бачимо, коли йому здавалось, що він вже всьо знав, тоді він еще дуже мало що знав. Та його зарозумілість і гордість дуже його звела. Він був примушений опустити царский двір і утікати на чужину, щоб ратувати своє житє. А що до його народу то не лише що не висвободив його але еще довів його до більшої біди.

Так оно буває з кождим спасителем або освободителем народа, котрий хоче освободити його не силою Божою, але своєю власною силою і своєю наукою. Правда Мойсей став ся освободителем свого народу, однак не тоді коли укінчив свої египетські науки, але тоді, коли научив ся любити правду, любити Бога і спокій і бути покірним.

З нинішної науки ми бачимо, що Мойсей висвободжує свій нарід, але коли? Чи міг він освободити свій нарід тоді коли він сам небув свобідним, чи міг він висьвітити свій нарід тогді, если він сам не був вибавлений від гріха? — Ні і ще раз ні. — Він перший освободжує себе від гріха а відтак чистий при помочи Божій освободжує і свій любий нарід.

Так само коли ми хочемо освободити когось від гріха приглянім ся самі собі чи ми самі не есьмо в гріхі. Коли хочемо вятикати комусь його гріхи [illegible] чи його діла приглянім ся перше самі собі яке наше житє, які наші діла.

Мойсей освободив свій нарід, але аж тоді коли він перший самий був свобідний. Він перше себе очистив від гріха, приближив ся до Бога і з Божою волею він освободжує свій нарід.

Не своєю силою і не мечем, але силою Божою і словом Його та правдою побідимо своїх ворогів і до поможемо свому народови видобутись з тої неволі египетської, з неволі гріха.

НАУКА.

КІЛЬКО Є ЖИДІВ?

Після урядової статистики, журнал „Jewish Year Book" (Жидівський річник) числить жидів на цілім сьвіті на 11 міліонів. З того на Европу припадає: 8.700.000, на Америку 1.650.000, на Африку 350.000, на Азію 24.000, а на Австралію 17.000. В Европі живе жидів: в Росії 5.100.000, в Австрії 2.100.000 в Німеччині 600.000, в балканських краях 400.000, в Бельгії і Голландії 15.000, в Англії 90.000, Франції 100.000, а в Італії 40.000; в Конгресівці живе 1.800.000, жидів, з чого на саму Варшаву припадає 300.000. В Ню Йорку є 800.000 жидів. В иньших містах жидівська народність числить: Відень 180 тисяч, Будапешт 160 тисяч, Берлін 100 тисяч, Льондон 80 тисяч, Париж 50 тисяч, а Єрусалим 40 тисяч. — Росія і Австрія є найбогатшими що до числа жидів, в особливо ся „благодать" навістила ті сторони обох держав, де нарід найменше сьвідомий.

КУЛІ З МОРФІНОЮ.

Американський головний штаб переводить тепер проби з новими кулями, які по влученю усипляють ранених. Задачею сих куль заощадити раненому болів, а рівночасно неосабити воєнних наслідків стрілу. Першим винахідником сего рода куль є Олександер Гумфрай. Він винайшов сі кулі не лише як при гіднім часі війни, але також в часі ловів на грубих зьвірів. Сталева поволока кулі має в собі кілька дрібних ріщків, які є виповнені морфіною. З початком побоювали ся, що в наслідок нагрівання поволоки стратить куля значно на своїй цінности і легко буде розпадати ся, однак дальші досьвіди виявили, що сі побоювання безосновні. Рани від сих куль нічим не ріжнять від звичайних ран з карабінів піхоти. Жовнір, якого влучила би ся куля хоч найменьше, не може того самого дня брати участи в борбі: лягає супокійно на земли і по кількох хвилях засипляє, і не чує болю і тяжко ранений жовнір і може ждати на заосмотрене навіть кілька годин. За те смертельно ранений жовнір, засипляє і без болю і без передсмертної агонії в сей переносить ся на другий сьвіт.

НАЙДОРОЖШІ РІЧИ НА СЬВІТІ.

Дорожші від золота срібла а навіть дорогих камєнів суть пахучі олійки, котрі одержуємо з цьвітів всіляких ростин. Перше місце між сими олійками занимає фіялкова есенсія. Ніхто навіть не думав би, що так скромна фіялка містить в собі так дорогоцінну складову часть.

Щоби одержати одну літру фіялкової есенсії, потреба 33 тисячі кгр. сьвіжих цьвітів. Понад 1 кільограм тих-же коштує 20 ц., а до того треба ще додати кошт фабрикациї, тому 1 літра сеї есенсії коштує $33.000.

Фіялкова есенсія є то плин зеленаво-жовтий з сильним запахом, котрий дуже мало пригадує фіялку. Доперва по 5 до 10 тисячнім розкупленю єї водою і алькоголем вертає властивий запах фіялки, а рівночасно і инших зел, котрі походить від зелених листків чащі.

До спорядження одного кгр. резедової есенсії потреба 35 тис. кгр. цьвітових листочків, а 1 кгр. сего виробу коштує 5.100 дол. За літру славного рожевого орієнтального олійку, платять ся лише $100., що в порівнаню з есенсіями резедовою і фіялковою є незвичайно дешево.

СІМДЕСЯТЬ ЛІТ ЖИТЯ.

Якийсь там „рахмістер" вирахував, що чоловік живучи сімдесять літ перевів 840 місяців, або 25. 500 днів, або 613.800 годин, або 36.792.000 мінут, або 2,207,520.000 секунд.

Такий сімдесять літний чоловічина спав 25.500 ночей, сідав 26,000 (тут вже дитячий вік виключаючи) разів, стільки само обідав і вечеряв. І припустім, наприклад, що він випивав денно лиш трое горнят гербати, отже випив 75,000 горнят, а се значить 586 бушлів гербати.

Друге. Єслиб він курив лиш три цигари денно то скурив би усіх цигарів 54.750 — які єслиб почислити по пять центів коштувалиб $2.737.50 ц.

А єслиб, знов, їв по одному фунтови мяса денно то з'їсби 25,000 фунтів мяса, або — 12 волів.

Єслиб своїм ходом перейшов лише одну милю денно (виключаючи дитячий вік) то своїм ходом перейшовби 25.000 миль.

Ну, своєю дорогою, що він мусів дихнути 735,840.000 разів. Значить дихнув 1,200 на годину, 28,000 на день, або 10.152.000 разів в одним році.

А припустім що його серце вдаряло 75 разів на одну мінуту то на годину вдаряло 4,500 разів, 108,000 разів на день, 39,420,000 на рік а 2,759,400,000 за усі його 75 років житя.

Хто ж [illegible] ще дивиться о дечім, так най порахує собі сам. З мене досить і тілько.

ПИВО А ГОРІВКА.

Дуже много з наших Русинів з темних, непросвічених, що не потрафлять розріжнити, що є добре а що зле. Кажуть вони, що пиво і горівка справляють чоловіка і додають здоровля. Тому я наважую пару своїх уваг не трунок але лише для тих, що бажають і хочуть бути людьми, бо твердим і налогувим алькоголікам (не по ученому — пяницям) горе таке слухати. Пиво і горівка то одна і та сама отрута і ворог народа а найбільше для тих, що часто заливають і заходять тим разом вкорочуть на пару місяців житя, звичай такий чоловік зістає калікою на цілім тілі до смерти. Порадні люди гахим встидають ся і бридять ся хотяй правда, пяниця то не при голові. Пиво і горівка мають в собі алькоголь а упиваючі ся люди тратять память, слух, хорують на очи, стають черевасті, все уперті, до доброго трудна рада і не пізнають що зле а що добре, хто приятель а хто ворог — всьо єму зарівно лиш аби напити ся. Пишки добрих і учених людий обчернють і насьміхають ся з них. Заживаючі алькоголь думають собі, що вони наймудрійші, через що доводять себе до найгіршої підлости. Тоті женьщини, що упивають ся пивом і горівкою, то ніколи дітий не будуть мати здоровими і мудрими. Я знав колись двох товаришів, котрі жили собі як рідні брати, але оден з них був характерний і добре сьвідомий, жадного трунку він не пив і всіх научав добра — поступу. Його товариш, як звичайно вихований по простому звичаєви, давав ся находити на добре але тілько тоді коли не мав получення зі злими товаришами. Як учений товариш відвертав його від злої компанії, то він еще гірше ставав упертим. Так діє ся з більшостию нашого народа — і ми їх в тім сліпоті, якою можуть бачити лише темну ніч в сьвітлі науки і правди увидіти не хочуть. Сьвітло — науки надходить і такими застане їх і тоді.

Тверезий.

ОПОВІДАНЯ.

НА ПЕРЕДНОВКУ.
(Галицкий Рай.)

На дворі лив дощ як з цебрика. (галицький рай.) Широкі балки ставали по баюрах.

Глубоким ровом плила з шумом вода. Дощ обсікав з хати гляну.

В хаті застолом сидів підперши голову рукою мужик і думав глубоко. Коло нього стояла заплакана жінка і щось говорила до себе. В куті коло печі бавилось трое обдертих дітий.

— І дощ і дощ — говорила жінка. За що нас Бог так карає? Сіно і капусту забрала вода, бараболя гние, жито росте на пні, ячмінь звіли сусли...

Обливаєсь ревними слізми і тулила до себе маленьку дитину.

— Чим я вас нагодую, мої хробачки? Що з вами зроблю в зимі?

— Не плач, стара, Бог з нами. Так то всім людям тепер так діє ся. Професор читали газету, що все тепер позаливане! Дивись! У нашого вгомостя 100 копиць стоїть в воді і ніхто не ратує. Ми хоч троха свойого витягнули з води.

— Эгомостева нічого не станеть ся. Йому не зийде, то зійде то так, то ціп... А нам, а нам..,

Залила ся знов ревними слізми. Небо плакало разом з нею страшно, як при потопі.

— Мамо, я хочу їсти — обізвав ся найстарший синок.

— Що-ж я тобі дам, сину? Хиба вона, жито вже вийшло і не знати, чи нове будемо збирати. Бачиш, яка на дворі злива?

— Бацу, бацу, мамо — говорив з плачем хлопчик.

Поставила дітям пісного борщу, вони хопили за ложки і одно наперед дугого рвало борщ з миски.

Що то буде, Що то буде? — говоріла дальше жінка. — Чи може Бог нас хоче знов покарати потопом?

Через стелю протікала вода. Вона видовбала вже добру баюру в земи.

— Підстав миску, стара — говорив мужик — бо залле цілу хату.

Шукала миски, коли щось затопало під хатою. Дітьмо Микола звиня ся в дверях:

— А ходіть витягати екзекутора, бо застряг в болоті там коло школи. Може вам що спустить.

— О, спустить, спустить, бодай там втопив ся — говорила жінка.

Чоловік одягнув ся і вже хотів вийти з дідьком на ратунок екзекутора, коли нараз лиснуло, загреміло і на землю впав Перун. Жінка перехрестила ся і кинулась з дітьми перед образами.

Ідкий сьміх показав ся на її блідих устах. Може вона потішала ся тим, що грім убив екзекутора...

Небо понрало ся ще густійшими хмарами і грубший дощ [illegible]

СОВІСТЬ.
(Конець.)

— Паноньку, даруйте мойому мужеви, пустіть його з вязниці, бо я не переживу того; от маєте перед собою злодія і шкоду, а мій чоловік нічого не знав...

— Успокій ся, молодице! — говорив судия. — Тепер скажу тобі, що твій муж дома; неправду казали ті, що вертали з міста, будто то його замкнули; він вчера пішов домів; та мабуть розминули ся з ним по дорозі.

— Коли так, то прийміть ся відслужити заслужену кару, тілько нехай лиш через сьвята лишу ся дома.

— Судия поглянув на купця, сей був зворушений тою справою і хотів, аби як найскорше скінчити.

Прийшов Іван Дрозд глянув на жінку — ледви пізнав, так змінила ся: лице, руки обморожені, аж почорніла з грязоти...

— Простіть, пане, — каже до Вавера, — я приймаю ся до всего. Вчера я йшов сюди сьміло, а нині не можу на сьвіт дивити ся... То мати моїх дітий, чотирох хлопців маю, не карайте! Все відроблю і пятку вчорашню віддаю...

— Добре! — каже Вавер — годжу ся, лиш під одним услівєм: ви будете завсігди товари до мене возити, а мої чотири вози віддаю під ваш довір.

— Довголітне панованє нехай Господь вам за те уділить! — сказав Дрозд. — На мені не опуйлєте ся; я совісно сповню свої обовязки.

На тім скінчила ся тимчасова справа з чотирма горцями пшениці.

Від того часу минуло трийцять літ з окладом. Усе на божім сьвіті перемінило ся: телеграфічні дороги бреніли Іванови Дроздові раз-у-раз ріжними голосами коло хати при дорозі; паровий віз свистав-гудів кождого дня десь по півночи, як переїздив через два мости, побудований оден над хатою Відунчаною, а другий над Дроздовим ставищем; люди зразу хрестили ся, спльовували на поканяє, а далі прийшли до переконаня, що се не лихе — несамовите таку зміну робить, тілько сила людського безсмертного духа. Фірмани далі перевели ся, як усе переводить ся, коли з часом на його місце приходить лучше і хосеннійше.

Кароля Вавера, того чесного Німця-хлопомана зміли наші прехитрі Жиди; забрав ся десь аж по Баварії, не міг подолати перемоги ошуканьства та брехні.

Іван Дрозд хоч старів ся на тілі, а все був молодий духом і вмів витулкувати собі й иншим, коли тілько яка зміна настала. Маєтку великого не мав, та Господь поблагословив його жінку купою чесних діточок: дві доньки віддав за порядних ґаздів, чотири сини військові і [illegible] садили разом, годили ся між собою і старих шанували; люди богачі їм завидували.

Раз прикликав сьвященик Івана Дрозда і каже:

— Маю вам звістити важну річ. Ви журили колись, як сьвініподіяли тими двома вагонами землиці, а Господь на вас не забув і прислав Вам красну нагороду: мають в суді чотири тисячі ринських, котрі для вас записав у завіщаню якийсь покійний Кароль Вавер... Чи ви його знали?

Глянув Іван Дрозд на сьвященика, задилькотіли під ним ноги, аж присів на крісло, не міг устояти.

— Вас се, Іване, зворушуло — мовив сьвященик, — та се щасте прийшло зовсім заслужено. Коби много було таких, як ви, то й сьвіт про нас іначе би говорив. Знаєте, яке сьвідоцтво видав вам сей покійний? Послухайте:

— „Чесному Іванови Дроздови, господареви в К..... в пов. См. з його маєтку належить ся чотири тисячі за то, що раз сумлінно ся про його мужицьку чесноту і посудив його за крадіж."

— Щож зробите з тою сумою? — питав сьвященик дальше.

— Та що, прошу отця духовного; от наш дідич продає всі грунти, що належали до корчми, а з ним ще й мій огородець за хатою збирав; хоче за всьо півпяти тисячи; може найлучше буде се купити?

— Мудра, дуже мудра гадка! Бог най благословить вашому доброму замірови, — а я вам позичу, коли не буде ставати.

ГОСПОДАРСТВО.

НА ПОСТРІЛ В ПЛЕЧАХ.

Добре є намочити сорочку в соленій воді, добре викрутити, убрати на себе і положити ся в постіль, та і добре вигріти ся.

Добре також обмити плечи теплою водою змішаною з оцтом а відтак лягати в постіль, добре прикрити ся і виспотіти ся.

ЩО РОБИТИ ЄСЛИ У КОГО ПОТЯТЬ СЯ НОГИ?

Взяти сіна і сьвіркових галузов та все то добре заварити, щоби добре закипіло. По остудженю в літнім тім відварі намочити платки, обвинути ним ноги, а з верха прикрити сукном. Так треба робити що другий день кілька разів. Помагає при тім також мочене ніг в воді, однак неповинно оно довше тревати як 10 мінут. Взагалі купіль повинна тревати коротко.

НА БІЛЬ ЖОЛУДКА ГОЛОВИ.

Одиноке средство вилічене жолудка есть [illegible] хлопець, коли його раз в шклянці води випити він усуне скорше біль голови повстаний від жолудка, як всяке иньше средство. Наші люди пють хлопець з горівкою, але горівка сама через себе є шкідлива і не може служити яко лікарство.

КОНВУЛЬСІЇ У ДИТИНИ.

Коли дитина дістане конвульсій, треба її сейчас вложити до теплої купели в убраню, і держати там доти, доки конвульсії не устануть. Така купіль приносить сейчас поміч. Опісля треба здіймити мокру одіж і дитину положити до ліжка. Дати їй ложечку солодкої оливи.

ЩО РОБИТИ, АБИ ОЛИВА НЕ ГУСТІЛА.

Щоби олива до їди не густіла, вистане до фляшки всипати ложечку столової соли. Природна річ, що опісля таку оливу можна уживати лиш до таких страв, що потребують соли та крім сего уважати, щоб сі страви не були пересолені.

СРЕДСТВО ПРОТИ ВИПАДАНЯ ВОЛОСИ.

Одну часть рицинового олійку змішати з пятьма частинами доброї „brandy" (пр. шкляночка олійку і пять таких самих шкляночок горівки), добре се змішати і замоченою губкою в тій мішанині добре натирати голову. Одна до дві ложочки мішанини вистане на одно натиране. Поміч знаменита.

ПРОТИ РЕВМАТИЧНИХ БОЛІВ.

На ревматичний біль поручає оден англійський лікар; 2 унції камфори розпустити в 2 унціях терпентинового спірітусу; тою мішаниною коло печи болюче місце частійше натирати. Тим способом не тілько болі зменшають ся, але часом то терпіне все сім усуває ся. У деяких англійских родин се средство стоїть все під рукою.

На ревматизм має бути бути також добрий лік: селера, покраяна на кусники і зварена; [illegible] і то має помагати; може тим способом, що як відомо, селера виганяє много води.

ПЧОЛИ БЕЗ ЖАЛ.

По кілька літних пробах та зусилах удалось ся пасічникови Террілеви в стейті Індиана виховати породу пчоли, котра імовірно буде призначена на те, щоби викликати в области пасічництва великий переворот. Через спаровання пчіл- королевих італійского походженя з чмілями з Кипру удало ся йому викликати нову породу пчоли, котра не має жала. Протягом дальших помічень показало ся, що та порода пчіл без жал приносить пасічникови значно більші користи, чим иньші. Пчоли без жал є сильнійші, збирають о много більше меду і вироблюють мід смачнійший чим [illegible]

ЯК ПІЗНАВАТИ КІЛЬКО ЛІТ КОРОВІ.

Найпевнійше можна пізнати по рогах, а іменно по обручках (карбах на рогах), зовсім так, як пізнає ся вік дерев по слоях. Корови аж до третого року не мають на рогах ніяких заглублень і карбів. Але вже в четвертім році робить ся з верха на розі заглублене довкола, котре можна і видіти і чути під пальцями. З кождим роком опісля аж до найстаршого віку робить ся по одній такій обручці. Корова, котра має чотири такі обручки, має сім літ. Тоті заглублення дадуть ся пізнати від пальцями, хочби їх і не було видно. Торговельники старають ся затерти вік корови в той спосіб, що обскробують роги склом а відтак вигладжують деревом але коли по таких рогах повести рукою, то не лиш чути заглублення по них, але також можна пізнати і штучну політику.

СМЕРТЬ НАЙСТАРШОГО ЛІКАРА В АНГЛІЇ.

У Літле Бурстеад, Ессекс, помер найстарший лікар і мировий судия Англії, др. Едгар Йонес в 102 році житя. Як він справляв 100 літні роковини уродин, прислав йому король Едвард телеграму з желанями. В інтервю, яке він тоді мав з репортером одної часописи, дав др. Йонес таку раду: „Коли хочете жити 100 літ, так не куріть, не пийте алькоголю уживайте много руху, а поперед всего будьте всегда веселі." Др. Йонес клав велику вагу на правильне їджене і приписував значну частину недуг нашого часу неправильній і поспішній їді. Ще до минувшого року складала ся його їда з чаю, хліба з маслом і яєць на сніданє, мяса і ярини на обід та чаю і лягуміни на вечеру. В послідних місяцях обмежив він свою дієту до зупи, каші з молоком і сметани. Цукор любив дуже і брав його много до всякої страви. В молодости много подорожував і був ревним змагуном, а ще у вісімдесятім році житя спинав ся на стрімкі гори.

РАК ЗАРАЗЛИВА НЕДУГА.

В інституції Пастера в Парижи робив довголітні досьліди над недугою рака др. Борель, котрий прийшов до висновку, що рак не є відокремленою недугою, але епідемічною. Свої спостереження робив він на білих мишах в сей спосіб, що помістив в одній клітці кільканайцять мишей здорових і між ними одну хору на рака, а в другій клітці держав лише здорові миші. Клітки казав він утримувати в надзвичайній чистоті і по 14 місячній обсервациї спостеріг, що більшість мишей, де була і ся, що занедужала на рака, набавила ся також сеї недуги, натомість в другій клітці де були самі здорові миші, ані одна не захорувала. Обсервуючи під мікроскопом набреніости рака, замітив він, що на них є повно живих паразитів, як: червяків, [illegible]. Свої помічення опублікував др. Борель в Revue Scientifique, де він твердить, що недуга рака розносить ся через овочі і ягоди, котрі ростуть на спрацьованій навозом почві. Данський учений Фібігер, користуючи ся поміченими Бореля, пішов в своїх дослідах дальше і прийшов до переконаня, що розносником недуги рака є червак спіроптер. В який однак спосіб се діє ся, на разі ще не міг дійти до певного твердженя. Однаке й те, що вже завдяки тим двом дослідникам до тепер на сім поли осягнено є справді богато...

НОВІ РОСИЙСКІ СЬВЯТІ.

Московске „Руское Слово" доносить, що православний синод готовить ся тепер до канонізації чотирох нових сьвятих: Питиліма, тамбовского епископа, Йосифа, астраханського митрополита, Софрона, іркутского єпископа і Варнави. Канонізація Питиліма наступить вже в 1914 р.

КАНАЛ МІЖ БАЛТИЙСЬКИМ І ЧОРНИМ МОРЕМ.

З Петербурга доносять: Міністерство комунікації занило ся опрацьованем подрібниць великого проекту каналу, котрий получив би Балтийське море з Чорним. Праці помимо обмежують ся до розглядання двох проектованих напрямів сего каналу. Один напрям на Ригу і Херсон, другий на Петербург і Херсон. Після першого проекту довжина каналу виносила би 2.200 верств, а кошта 260 міліонів рублів, після другого довжина виносе 2.500 верств, а кошти валу 325 міліонів рублів.

ДУБ — НАСЛІДНИК МАЙНА.

Колекція оригінальних завіщань збогатилась ще одним. Англієць полковник Джексон, який помер в січни сего року, був властителем широких посілостий, а головною окрасою його майна був дуб. Дерево се має потерх 200 літ. Полковник обожав сей дуб і дуже ним гордив ся. По отвореню завіщаня насліднини довідали ся про таку волю покійника: „На памятку мого великого привязаня і любови до „Кумберлянда", який був все предметом моєї гордости і опіки, прошу сповнити мою волю від нині раз на все. Я записую фондами на пять сот метрів довкола нього і прошу уважати се майно його власностию". Сповняючи волю покійника, насліднинки окружили дуб дротом, який відграничує його посілости.

ЖНИВА В АВСТРИЇ.

Австрийське міністерство рільництва оголосило ось такий звідомлень про селяньскі жнива: Збір пшениці значно спізнив ся сього року іза зимної та вогкої погоди. Зерно могло цілковито дозріти лише в теплійших околицях Альп, а в судетських лише в части. Частї дощі в подекуди і зливи, головно на Шлеску і з під Карпатю спиняють пільні роботи. Вага і видатність колосків є в більшій части вдоволяючі. Збір жита э загалом скінчений, але його ще не всюди звезено. В висше положених місцях Альп, Судетів і Карпат сей збір ледви тепер зачав ся по причині неціловитої зрілости. Якість треба би назвати загалом доброю, намолотність згляно вдоволяюча, [illegible] в більшій части недописала. Збір ячменю відбував ся в богато випадках рівночасно зі збором жита і з вже, з виімком висше положених місць в Альпах, Судетах і Карпатах [illegible]. Вкошений ячмінь, що лежав на поли, втратив іза частих дощів на красці, одначе не потерпів на своїй якости. Збір віса спізнено з початку серпня лише в долинах Стирії, Країни і полудневого Тиролю. Сьому збіжу помогли воздушні опади і спричинили головно пізним засівам значну поправу. Вуйне збіже, головно на долах деиуди зросло, а се впливає на видатність зерна. Овес дозріває поводи і нерівномірно й є ще в висше положених околицях зелений. Кукуруда дозріває до тепер дуже слабо, особливо у східній Галичині, де вона потерпіла під вливом вогкости. В полудневих краях потерпіла кукуруда іза посухи, тепер одначе стан поправив ся і ворожить добрий збір.

СТРАШНА РОДИННА ТРАГЕДІЯ.

„Курер Заглембя" доносить про ось яку подію: Молодий син власника фільварку Лісівка, гарволінського повіту, Зенон Конарський, залюбив ся о дочці власника сусідного фільварку Марії Загірській, яка відплачувала ся взаїмностю. Одного разу прибула в відвідини до Загірських товаришка Марії і сказала їй — не знаючи нічого про відносини Марії до Конарського — що Конарський женить ся в місті з якоюсь дуже гарною і богатою донькою антиквара. Коли товаришка відїхала, Марія пішла до своєї комнати і там, під вливом вісти про зраду Зенона, випила отрую. В тім часі їхав Зенон до Загірських на освідчини. Коли прибув, не вволікаючи ані хвилі, лише виявив їм ціль своїх відвідин, що й родичі Марії прихильно приняли. Коли Марія довго не показувала ся, пішла до її комнати її мати і застала свою дочку на софі з руками звішеними на землю. Коли пересьвідчили ся, що Марія не жиє, крикнула і впала [illegible]. Сей крик почув молодий Конарський і вбігши з Загірськими до комнати, застав труп матери і дочки. В руках Марії була фотографія Конарського а на столї лист адресований до него. З листу дізнав ся Зенон про причину сего кроку своєї любки. По похороні виїхав Зенон за границю, оправдуючи свій виїзд охотою забути пережиті недавно хвилі. В тиждень по виїзді писав до своїх родичів зі Львова, щоби не сумували, як би що стало ся, бо він є недужий, отже може зайти щось непредвидженого. По тім листї вислав другий, в якім писав, що є вельми недужий, почім не дав о собі ніякої вісти. Щойно оноді наспіла до родичів Зенона з Тарнова телеграма про самоубійство Конарського. По одержаню сеї вісти мати Зенона також занедужала і боре ся зі смертю, а батько збожеволів і оноді відвезли його рідні до заведеня для божевільних в Кракові. Зенон і Марія були одинаками.

НУЖДА В РОСІЇ.

Ще до недавна захвалювали москофіли „російський рай". Але послухайно, що ті українські мужики, які таки в тім раю пробувають, пишуть до української газети „Рада" в Києві: Кождої весни люди з нашого округа виходять в Бесарабію на заробітки. Їдуть молоді люди, парібки і коветі, бо старі з жінками лишають ся господарювати. Там вони наймають ся на час до Покрови з харчем за 50—60 карбованців. Харчують їх кулешою з бринзою. Се трохи допомагає людям вибитись злиднів, бо в нас цілу зиму їдять бараболї, а весною приходить ся ще крутійше. У нас фабрик і заводів близько нема і заробити нема де, то люди сими заробками підтримують хазяйство. В економії платять по 20—30 коп. за 10 годинний день, що ледви стає на харчі. Поля в нас селяни мають дуже мало. До економії на роботу ходять, щоб не сидіти дурно в домі. Сего року теж богато пішло людий в Бесарабію, навіть більше як в попередні роки, бо торішний рік був дуже тяжкий для селян, тому, що дощі не дали зібрати хліба, котрий погнив марно на полі. Думали, що заробить хоч в Бесарабії, але так зійшло ся їх богато з ріжних місць в Бальци, що піднала ся дороженча на харчі і їх попросили звідтам скорійше забрати ся. Тамошні пани научені торішним роком, коли вони давали добрі гроші робітникам, а дощі не дали все одно нічого зробити і люди мусіли сидіти дурно, не хотіть вже наймати робітників в наймати-муть на жнива поодиноких. Люди потратились на дорогу і мусіли вернути назад домів. Декотрі продавали чоботи і другу одежу, щоби було за що дістати ся до дому. Тепер вже всі повернули з Бесарабії, а зайшло їх з кождого села не менше 80-90 душ і більше. Заробити в нас нема де і вони сидять без роботи. Сподівають ся, що в сї жнива будуть робітники дуже дешеві. Даремно поміщики жалували ся що виходять люди в Америку та Бесарабію і їм прийде ся лишитись без робочих. Не варт було турбувати їм губернатора, щоби він вжив заходів против еміграції селян в Америку, бо віби від того підупаде в краї хліборобство.

„ЧОГО ЖЕ ДИВИШ СЯ НА ПОРОШИНУ В ОЦІ БРАТА ТВОГО, В СВОЄМУЖ ОЦІ ПОЛІНА НЕ ЧУЄШ"?

(Матвея гол. 7. 3.)

Не лише дивно але й сьмішно оно є, коли людина сама в блуді бересь витикати блуд комусь другому.

Така річ часто з едмонтонськими „Новинами." „Новини" ні сїло ні впало вчепились „Союза" релігійної газети, яка виходить в Пітсбургу, в Стейтах, що „Союз" пише своїм читачам небелиці, бо після „Новин" то полуднева часть Китаю повстала проти теперішного президента Юан-Ші-Кая, а не полуднева часть проти північної части взагалі як се подав „Союз." Дальше „Новини" пишуть „се небелиця виссана з пальця і що редактор не лише брунівої але навіть релігійної часописи є морально обовязаний подавати своїм читачам правдиві вісти. Се з задача часописи."

Ну і бачите панове читачі, се великий і непростимий гріх, після „Новин" поповнив „Союз." Всі і вся понесуть велику моральну шкоду бо не будуть знати як дійсно мавсь річ з китайською революцією.

Се річ так малої ваги, що шкодаб було нею і забирати місце, але, що „Новини" еще раз вертають ся до „китайської революції", [illegible] не відрічи буде дещо „Новинам" пояснити, що если хтось бересь показувати комусь блуд, та його „небелиці" то перше всего він самий повинен бути вільний від блуду і небелиць. З „Новинами" цілком противно самі в блуді та друкують читачам небелиці за небелицями мають еще чоло витикати чиїсь блуди та небелиці. Направно пословиця каже: „Чуже бачить під лісом, а свого не бачить під носом."

Не беремось ми боронити ані „Союза" ані його редактора, бо се редакция „Союза" може сама стати в своїй обороні, а розходить ся нам лише боронити правди.

Китайську революцію першу розпочали полудневі провінції (Контона), щоб повалити пануючу манджурську династию, що і сталось при помочи деяких північних провінций. Утворено републику, на чолі якої став президентом Юан-Ші-Кай, бувший міністер манджурської династиї. А що відносини між полудневими а північними провінціями не змінились мимо заведеня републики, бо як члени манджурської династиї, так і шляхта північних провінцій, далі відбирала урожайні землі від мешканців полудневих провінцій, далі стягала великі данини зі своїх підданих, далі робила ними як волами на своїх ризових плантаціях, а президент Юанг-Ші-Кай на се все дивить ся через пальці, тоді полудневі провінції не лише, що повстають проти такого президента, але що важнійше они повстають проти північних провінций взагалі, щоб відірватись від півночи, основати собі незавиcиму републику вільну від північних гнобителів і бути панами в своїй хаті сами.

Хотяй ми Китай означуємо одним словом, однак се не з оден народ, як хтось собі представляв би, а зложений, де оден народ намагаєсь поневолити другий, де оден народ старається панувати над другим і тягнути з него соки для себе і його використовувати на кождім поли. До ріжниці одного народу суть цілковито відрубні від другого, так як ріжниці, условини і вимоги полудневого Китаю суть цілковито відмінні від північного. Отже друга революция, се не була контр-революция лише що до особи панучої, але се була революция полудня проти півночи як се подав був „Союз."

Отже бачите панове від „Новин" де кум а де воровай? Отже бачите що лучше не бавитись в всезнайка а пильнувати свого носа а не чужого проса.

Дальше „Новини" називають редактора „Союза" „інтелігентний аналфабет" хтож є тим дійсним аналфабетом ми не хочемо судити, але порадимо лише редакторам від „Новин" придивитись своїм „чудацьким новинкам" то сейчас знайдуть його.

В тім самім числі де є поданий „інтелігентний аналфабет" є новинка „Папа проти страйків" в якій між иншими [illegible]: „Робітничі страйки папа узнав за невгідні з догмами християнської церкви і тому осуджує їх."

Отжеж панови ви повинні тут бути більше обзнакомлені з тим що подаєте ніж про китайську революцию.

Бо що папа зі своїми догмами а християньска церква то не одно і то саме, що китайська революция. „Новини" подаючи сю новинку повинні були подати в сей спосіб: Робітничі страйки папа узнає за невгідні з догмами католицької церкви і тому осуджує їх. Панове, папа не може осуджувати робітничого страйку ані після протестанських „догм" ані після православних, а може се він зробити лише після католицьких.

Отжеж панове коли хочете побачите сего „інтелігентного аналфабета" станьте перед зеркало а будете його мати.

Але далї „Новини" пишуть „редактор є морально обовязаний подавати своїм читачам правдиві вісти." Так ми з тим цілковито годимось. Але чому „Новини" перші не держать ся сего, чиж їх редактори не суть морально відвічальні перед читачами?

Чиж їм вільно пускати брехні та блуд одні за другими? От другий примір; „Новини" писали „Полочники арештовані" — за Островським та Шандрами пішла кінна поліция." А се була чиста брехня, се кождий знає як знають се і сами редактори від „Новин" що пишуть брехню, що за Островським не порбує кінна поліция нігде їхати бо він в Едмонтоні і то таке близько редакції „Новин." І Островський самий з „Новинами" в кулаці ходить попід редакцию читає „правдиву новинку" про себе, що за ним поїхала кудась кінна поліция а він таке під редакцією „Новин" і сьміесь редакторам в очи з їх брехні.

Тут ми не думаємо виступати в обороні п. Островського, бо він на се не заслугує, але ми виступаємо в обороні правди, бо річ зовсім не малась так, як се „правдива новинка" подавала.

Таких правдивих новинок в „Новинах" э повно, а они замість пильнувати себе, они пильнують других, они замість пильнувати свого носа они пильнують чужого проса.

А що найдивнійше і найбільше штубацьке, то се, що „Новини" згадуючи про „Союз" яко релігійну часопись, подають слова „релігійний" в знаках наведених. Не знаємо чи редактори від „Новин" так короткозорі, що мимо своїх окулярів на носі, не годні в „Союзі" здибати нічо релігійного для себе, чи може на їх совість насіло вже тілько бруду, що на самий звук слова релігійний совість дрожить і відчуває знаки наведення.

Одно з двох мусить бути, але котре?

МЕТРИ В УКРАЇНСЬКІМ ГОРОДІ У ЛЬВОВІ.

Закупили отсі Вп. Доб.

Тов. „ПОСТУП" за	20 дол.	Аматорский Кружок
Сем Гура	15 „	Разом 40дол.
Василь Максимець	5 „	М. Белегай.

ДНЯ 21. ВЕРЕСНЯ

Велике народне віче

В „УКРАЇНСЬКІЙ БУРСІ" НА УЛ. КІНІСТІНО. В СПРАВІ ГОТЕЛЮ НА КІНІСТІНО УЛ.

Оден как-цап подавсь о лайсенс на готель на Кіністіно ул. Оден з управнених чинників обіцяв дати лайсенс для сего как-цапа, яко винагороду Русинам міста Едмонтону за їх попиранє теперішного правительства.

Русини міста Едмонтону довідавшись про се, протестують проти такої „винагороди" і то формі барилки. Они хотять трактувати нас гірш дикунів. Ми яко народ культурний мусимо запротестувати проти сеї зневаги.

Ми яко народ культурний маємо культурні жаданя від правительства. Нам треба школи а не готелю.

МИ ХОЧЕМО БУТИ ТВЕРЕЗИМИ ГОРОЖАНАМИ А НЕ ПЯНИЦЯМИ!

Тим більше, що сей как-цап колиб і одержав сей лайсенс, він не думає держати сей готель самий, а продає його вже (хоть сам еще не дістав) жидам, щоб они точили з нас нашу кервавицю.

ОТЖЕ СЕЙ КАК-ЦАП ХОЧЕ ЗРОБИТИ ЛИЩЕ БІЗНЕС НА НАШІЙ ШКІРІ.

Тому приходіть всі як оден і запротестуймо проти сеї зневаги яку сей как-цап зі своїм готелем хоче нанести рускому народови.

МИ ПОКАЖІМ ПРАВИТЕЛЬСТВУ, ЩО МИ ЭСЬМО СЬВІДОМИМИ ГОРОЖАНАМИ І ЩО МИ НЕ ПРОДАМО СВОЇХ ГОРОЖАНСЬКИХ ПРАВ ЗА КАЦАПСЬКУ БАРУ.

ПРИХОДІТЬ ВСІ ЯК ОДЕН.

Нехай нікого не браине дня 21. вересня о 2-ій год. по полудне в „Українській Бурсі" при ул. Кіністіно ч. 1044.

Комітет.

Біблії
НА ПРОДАЖ.

Руські, польскі, німецкі, словіньскі, чеські, болгарскі, сербскі, росийскі.

В гарних оправах.
ЦІНА ВІД 50 до 1.50.
EDMONTON, ALTA.
602 Kinistino Ave.

РУСКА БУЧАРНЯ І ҐРОСЕРІЯ.
Зайдіть, а все там дістанете тано і добре, як: Овочі сьвіже масо, вуджениу і старокраєві ковбаси з чісником.
S. NYCHKA. KINISTINO AVE. EDMONTON. ALTA

ПРОПАВ МЕНІ КІНЬ

Каштановатий з білою малою латочкою на грудях і на задній нозі, фіст втятий по коліна, бренд в виді хреста (Х). Важив около 1.000 фунтів, літ 9.

Пропав на 9 серпня з Норд-Едмонтону.

Хтоб знав де він э прошу зголоситись на адресе:

602 Kinistino Ave. Edmonton, Alta.

Найдогіднійше і найбезпечнійше складати зощаджені гроші в старім краю в
Товаристві Взаїмного Кредиту
„ДНІСТЕР"
у Львові.
Товариство „Дністер" приймає гроші на вкладки щадничі до опроцентованя на 4 проц. -- Вложені гроші можна кождої хвилі відобрати. - Всякі припорученя і виплати виконує ся безпроволочно оборотною почтою.
Порука членів, резервові фонди і актива Товариства дають повну забезпеку для зложених вкладок. --
Адреса:
Товариство „ДНІСТЕР"
у Львові ул. Руска Ч. 20.

Народно-моральний дивтижневик. Річна передплата 1 доляр.

Канадієць

Виходить 1 і 15 кождого місяця. Адреса редакції: 10336 - 96 ST. Edmonton, Alta.

РІК II. Ч 20. ЖОВТЕНЬ 15. 1913. EDMONTON, ALTA. OCTOBER 15. 1913 VOL II. NO. 20.

ПОЗІР МОЛОДЦІ!

З днем першого октобра отворилась вечірна школа англійського язика при 10336 - 96 ул.

Наука відбувалась два рази на тиждень в вівторок і четвер о 8-ій год. в вечер.

Можна еще записатись.

Канада.

ЕДМОНТОН.

Дня 7. October-а відбулось вінчанє редактора „Канадийця" п. М. Белегая з панною М. Пікульскою. Сьлюбних церемоній доверши сьвящ. В. Гр. Пайк.

Дня 9. О[illegible] відіграв драматичний кружок ім. Франка представлене „Торговля женчугами" в Українській Бурсі".

Представлене випало вдоволяючо. Публика виповнила простору сало Бурсі по береги. Українці Едмонтону мають свою власну сало з чудовою сценою виконченою в українськім стилю.

Минули отце часи, коли Українці мусїли витирати чужі кути і до того еще й солено платити. Нині при помочи добрих людий все змінилось на красше. Гали свої і сцена своя, яка повінна своїм рідним духом пригадуючи нам наші золото-колосі рідні лани та цьвітисті луги, між ними пишають ся в олочну сомою кривї гладієства. Що нині Українці міста Едмонтону мають свою сало і свою рідну сцену, належить ся велика подяка Вп. Доб. п. Рудикови, який не жалував і не жалує ні гроша ні труду, щоб довести діло до бажаного успіху. Колиб ми мали більше таких щирих патріотів як доб. Рудик то моглиб зарадити не одній, недостачі в нашім громадянскім житю.

КОЛИ ЗБЕРЕ СЯ КАНАДІЙСЬКИЙ ПАРЛЯМЕНТ?

Після отавської часописи "Івнінг Журнал", канадійський парлямент збере ся на свою звичайну сесію вже в падолисті. Доси усі думали, що парляментарна сесія відбуде ся доперва у січни 1914 року.

КІЛЬКО З'УЖИТО СТЕМПЛІВ В КАНАДІ.

За минувший рік спродано в Канаді стемплів більше ніж коли небудь передше. Та сьогорічна спродаж стемплів буде ще, есь найбільшою в історії Канади.

За місяць Август як ся подає почтовий уряд, спродано стемплів вартости $1,010,617.40 ц. За послідних пять місяців спродано стемплів вартости $5,595,350 т. є: 5 міліонів 595 тисяч і 350 долярів.

ПРИГОДА З РЕВОЛЬВЕРОМ.

В Кудворт, Саск. в сторі Ріда було занятих двох Русинів, один з них Річчиньский. Робітники в сім сторі носили револьвери, щоб на случай рабунку було чим оборонитись чи й відігнати рабівників. — Нещастє хотїло, що коли ті оглядали свої револьвери, револьвер товариша, Івана Річчиньского, вистрілив і куля попала в литку Річчиньского. Його відставлено до шпиталю в Вадва.

ЗНОВ ІСТОРІЯ.

Заводить ся на нову драму, в якій дієвими особами виступає він і дівчина. Подія візть ся в Вінніпеґу. Дівчина, Польки Ольжановська оскаржує, чи виступає з якимись претенсіями до польського незалежного попа Марцевича. Дівчера каже, що Марцевич писав до неї листи і в загалі більше уваги звертав на ню, як на свою паству. І Знов Марцевич каже, що се [illegible] належить і він потягне дівчину до відвічальности. Знов ст[illegible] лише до сеї дівчини хтось стріляв через вікно, отже сподїють ся що і сей випадок стоїть в звязи з цілою історією. Як справа, вияснить не знати.

164,145 ІМІГРАНТІВ В ЧОТИРОХ МІСЯЦЯХ.

Після рапорту Др. Я. Д. Пейджа, медичний іміграційний урядник, за чотири місяці від Цьвітня 26 до Вересня 1, до Канади прибуло 164,145 імігрантів. Се число імігрантів які прибули сюди через портове місто Квебек.

Що до фізичного стану імігрантів то богато більше число їх відкинуло одній або другій слабости чим минулого року, 150 осіб завернено назад там звідки прибули лише на тій підставі, що були хорі і нездібні до праць в Канаді.

КАНАДІЙСЬКА ТОРГОВЛЯ.

Звіт про канадійську торговлю за місяць серпень показує постійний зріст торговельного обороту в Канаді. Загальний оборот виносив 97,742,581 долярів, підчас, коли минулого року в тім самім часі такий оборот виносив 90,022,904 долярів. Загальний торговельний оборот за 5 місяців, розпочавшого ся з днем 1. цьвітня [illegible] суми $456,223,167, отже виказує надвишку над тим самим протягом часу у минулім році о 37,560 010 долярів. Після всеї правдоподібности за загальний оборот торговельний у Канаді дійде сего року до поважної суми одного міліарда.

ЧИ НЕ СОРОМ.

Який величезнїй податок платить люди за алькогольну брагу, за тютюн і табаку побачимо нище.

Правительство Канади за минувший рік стягнуло податку від алькоголю і тютюну 21 міліон 900 тисяч дол. Витворено 6 міліонів 458 тисяч галонів алькоголю, 20 міліонів в готових для пінків в магазинах. За минувший рік випродуковано оден білїон папіросів. і 125 тисяч фунтів табаки. Щоб випродуковати сей алькоголь з'ужито 16 і пів міліона фунтів солоду, 63 міл. фунт. індійського збіжа, 12 міл. рижу, 3 міліони фунт. пшениці а 27 міліонів цукру.

Онтарійські горальні видали поверх 5 міліонів галонів горівки. Квебек поверх оден міліон, а Вікторія В. С. решту.

НЕ БУДУТЬ СПРОДАВАТИ ШКІЛЬНИХ ЗЕМЕЛЬ СЕГО РОКУ В САСК.

З причини, що в краю панує фінансова депресія — як заявив недавно інспектор і цінитель державних шкільних земель в Саскачевані сего року не будесь спродувати на ліцитації шкільних земель.

З загального числа 7.000 секцій спродано людям около 2.000 а 5.000 осталось до спродажі. Числячи, що пересічна ціна за акер буде виносити десять долярів, то до державної каси вплинулоб 33 міліони долярів. Та фактом однак э, що в многих місцях ціна землі буде виносити від 25 до $200 за акер.

Земля в Канаді що рік то дорожша. Колись годі буде і докупитись малого кавалка землі.

Сьвіт.

В БОЛГАРІЇ НЕСПОКІЙ.

В Болгарії готуєть ся революція, на чолі котрої стоїть оден з генерал з минувшої війни. Револіонери жадають установленя републики, а як републики не могли-б осягнути, то скиненя теперішнього царя Фердинанда і покликанє на короля одного з анґлійських принців.

ПРИГОДА З КИТОМ.

Дальський пароход Рейц на Атлантійскім океані стрітив ся з [illegible] китом, і ударивши в него передом так зістав ушкоджений, що ледви доплив до пристани, де мусів перейти основну направу. Величанський кит наслідок удару парохода зістав убитий і піщов на дно.

ВАРІЯЦТВА МІЛІОНЕРІВ.

Уново хора міліонерка Варман з Ню-Йорку казала побудовати для своїх 28 котів спеціяльну палату, яка буде коштувати 15.000 долярів. Дім сей буде мати 19 кімнат зі спальнями, купелями, центральним огріванєм і иншими вигодами. В сам[ім] Ню-Йорку тисячі людий не мае де голови приклонити, а міліонери ставлять доми для котів.

ЦІКАВИЙ ШЛЮБ.

Православна консисторія в росийськім місті Новгороді має осудити справу попа Ніпольського, який давчи в церкві шлюб парі новожениця, так був пяний, що замість відсьпівати молитву церемонії, почав сьпівати похоронну пісню „Вічная память." Молода пара при шлюбі зімліла, [illegible] гості внесли на росийського попа скаргу до консисторії.

„ДИТЯЧА ГРА".

В селі Парачевлач, мелітопольського повіту, три хлопчики грали ся „в поліцію та розбійників". Два хлопчики були буцім-то поліцаями, а третий, 8-літний Петро, — розбійником, за котрим бігали „поліцаї". „Розбійника" зловили і засудили до розстрілу. „Поліція" звязала йому руки й ноги і поставила під тином. Оден з хлопчиків вистрілив з батьківського револьвера і вбив „розбійника" на місці.

ПАМЯТНИК ШЕВЧЕНКОВИ.

Якийсь богатий Німець, іменем Нібер, з кольонії Александерфельд, александрівського повіта на Катеринославщині, котрий вже поставив памятник [illegible], задумав поставити памятник ще й Т. Г. Шевченкови. Памятник сей буде стояти над Дніпром. Від памятника до самого Дніпра будуть зроблені з граніту сходи, а по боках сходів зробить ся в українськім стилі огорожу, а за огорожею будуть посаджені пірамідальні тополі.

РУЇНИ ТАТАРСЬКОГО МІСТА.

Над Волгою, 50 кільометрів від міста Царицина, відкопано руїни старого татарського міста Бельдтамен, яке було колись столицею „Золотої Орди". При розкопах найдено старі цеґли, кольорові кафлї з 13. до 14. віку та богато инших артистичних памятів. Найдено також гроші з тих часів та деякі начиня, котрі своїм виглядом сьвідчать про досить високу культуру Татар тодішних часів.

ПОБІДА ФРАНЦУСЬКИХ ЖІНОК.

Французькі суфражистки, які ніколи не послугувались насильними і противзаконними средствами для осягненя виборчого права, фиксують для себе щораз то більші права. І так у послідним часї признають їм право голосованя підчас міських виборів в Парижі. Також перед кількома місяцями дозволило французьке міністерство війни приймати женщин до помічничої служби в санітарнім і манипуляційнім відділі.

КАРА НА РОЗПУСТНИКІВ.

Два молоді люди належачі до поважних і вплинових родин в Каліфорнії, оба женаті і батьки дітей, минувшого року виїхали з молодими дівчатами до Невади для неморальних цілей. Імена їх: суть Дигс і Камінетті. Їх арештувала поліція в минувшого місяця відбула ся проти них розправа перед судом присяжних. Оба зістали узнані виними вчинку неморальности. Тими днями суддя видав вирок засуджуючий Дігса на два роки вязниці і дві тисячі долярів кари а Камінетті дістав вісімнайцять місяців вязниці і півтора тисячи долярів кари.

КОБИ ТАК У НАС.

В нідерляньских містах Амстердамі та Копенгаґі принято такий звичай, що поліція з пяним обходить ся зовсім чемно, але за те з торговцями горівки досить остро. Коли поліціянт побачить на вулиці пяного чоловіка — бере його зараз на фіякр й відсилає до найблизшого комісаріяту. Там оглядає його лікар, а потім сідає з ним разом і відвозить його до дому. На слідуючий день одначе, мусить торговець горівки, в котрого перепаланий чоловік упив ся, заплатити за фіякр і за лікарські огляди. Се справді добра метода, але в нас [illegible] нечесности не від того.

ЖЕБРАК ПРОЦЕСУЄ ПОЛІЦІЮ.

В Чікаґо, Ілл. виточив перед судом жебрак міській поліції процес тому, що поліційні власти не хочуть йому дозволяти дальше жебрати. Поліція заборонила сему жебракови користати дальше з публичної добродійности, бо ствердила, що жебрак зібрав вже доволі гарний маєток вартости $25.000. Таке рішенє поліції уважає сей богатий жебрак як протизаконне і безпідставне, бо після його гадки поліція не має права ніякому чоловікови заборонити занимати ся чесним і ретельним зарібком, за який жебрак уважає свою жебрацьку професію.

ТРИЙЦЯТЬ ТРИ РОКИ В ВЯЗНИЦІ — ПОМЕР.

Тими днями помер Яків Воґуе в вязниці в Мичіґен Сити Інд. перебувши там трийцять три роки. В 1880 році Воґуе замордував свого батька коли сей хотів його вдідичити. За се дістав ся він до вязниці на піле жите. Він мав шістьдесять оден літ коли помер. Через весь час свого побуту в вязниці заховував ся він примірно і ні раз не дістав догани. За весь час свого перебуваня в вязниці всього раз, минулого року опустив був вязницю, коли зорден взяв його на проїздку автомобільом. Тоді то перший раз в житю побачив автомобіль і електричну стріткару. За час його побуту в вязниці десять тисяч злочинців увійшло і вийшло з вязниці. Отак то змісоване жите марно стратало ся.

ВИГРАВ ТРИ ДНИ.

В своїм часі краківський суд засудив замешкалого в Росії австрійського горожанина Андрія Рахвала за крадїж карабіну в шпіонських цілях в користь Росії і за нелозволене ношенє оружя на 5 літ вязниці. Наслідком жалоби неважности займав ся сею справою касацийний трибунал, який що до крадїжи машинового карабіну в шпіонських цілях жалобу неважности відкинув, одначе що до нелозволеного ношеня оружя згідно з жалобою признав, що Рахвал, несучи украдений машиновий карабін, не допустив ся проступку недозволеного ношеня оружя, бо він не мав наміру робити з того оружя ужитку. З огляду на се, касаційний трибунал зменшив Рахвалови кару о 3 дни, так що він замість 5 літ мав сидіти 4 роки, 11 місяців і 27 днів.

Богато виграв.

НОВЕ СРЕДСТВО ПРОТИ ПІЯНСТВА.

Суддя Вобр з Евансток винайшов на піянство „новий лік", який, як доси оказало ся, э дуже успішний. Кождого оскарженого за піянство ставить сей суддя під „бонд" в сумі 100 долярів на протяг шести місяців. Коли кого, в сей спосіб засудженого, придибають в протягу 6 місяців в нетверезім стані, мусить він цілий час бракуючий до 6 місяців відсидїти в арешті, а крім сего має заплатити грошеву кару в бондованій сумі, т. є. 100 дол. Сей новий лік проти піянства вокана вже свої добрі наслідки, бо з 38 пяниць, які знаходять ся під бондом, доперва один Айриш помандрував на 3 місяці до вязниці і заплатив приписану грівну.

ГАНС-ШМІДТ МОРДЕРЦЯ АННИ АВМІЛЭР, НА ДЕННІМ СЬВІТЛІ.

Поліції — як доносять з Ню-Йорку вдалось відкрити, що Ганс [illegible] сьвященика по замордованю Анни Авмілэр, він занимав ся і підробленєм грошей. Мідяну плиту до витискання паперової двайцять-долярівки найдено між річами Шмідта а там і арештовано Др. Ернест А. Мувет-а, дентиста, з яким Шмідт товаришував. Дальше, детективам вдалось віднайти малу друкарню і мідяні плити в домі де Шмідт покавальцював А. Авмілэр.

Детективи дізнались, що Шмідт закопав голову Анни Авмілер на лоті 175-го стріту.

Дивно, що Шмідт думає боронитись „браком здорового розуму."

ВИНОВНИКА МОРДУ НА ІГУМЕНІ ЗЛОВЛЕНО.

Як доносять польські часописи, вдало ся дрогобецькій жандармерії дійти, що ігумена Коссака убив Немилович, братанок попередного ігумена. Немиловича арештовано ще з початком слідства, однак він виказав своє алібі і його випущено. Проте жандармерия пильно наглядала за ним в Дрогобичи, а в останних часах сконстатувала, що Немилович вже попадстан і в дрогобицьких банках на імя своєї жінки, складає гроші. Переведена в його мешканю ревізия випала для него фатально, бо найдено богато предметів украдених в монастирі в часі похорону Коссака. Немиловича перевезено дня 12. с. м. до злочівської судової вязниці.

ДОВРИЙ ЗЛОДІЙ ДОБРЕ ОШУКАВ СЯ.

На сьвітовій виставі в бельгійськім місті Гандаві знаходила ся в окремій, грубим склом обрамованій вітрині, велика бриля сирого золота, на якій була вписана картка, подаюча вартість сеї золотої брили на 100 тисяч франків. Очевидно, що вітрина з золотом так великої вартости сейчас звернула пильну увагу всіх злодіїв, аж котромусь з них удало ся в тих днях вручами способом украсти сю брилу золота. Але яке велике і прикре мусіло бути розчароване злодія, коли довідав ся, що вкрадена ним брила золота не мав ніякої вартости, бо була тільки добрею імітацією з позолочуваного цементу властної золотої брили. яка знаходить ся в добрім перехованю одного з бельгійських музеїв.

ПОЯВА СКАЖЕНОГО ВОВКА.

З Долинщини пишуть нам: Сонце загріло в наших горах. У всіх появила ся надія, що можна буде дещо з поля вратувати, аж тут нещастє наші горі друге нещастє. На полонинах поміж Людвиківкою а Вишковом появив ся скажений вовк. Пастухи з гір кинули до помочи сільське населенє. На сей поклик поспішили люди в більшій скількости в полонина. Ту представила ся їм страшний вид: двайцять штук скажених волів треба було сейчас вбити. 112 штук рогатої худоби творило одну вбиту масу. Зараз на другий день по прибутю людий впав знов вовк між худобу. Люди рушили на ратунок і тоді вовк кинув ся на плечі Венцля Штенбавера з Людвиківки і на його плечах скаженого хижака убито. Штенбаверова вовк не наніс рани, бо він був в кожусі, котрий вовк зубами видер. Та з переполоху лежить Штенбавер тяжко хорий. З останних 10 волів вже також убито, бо появили ся познаки скаженини. Разом вбито 30 штук, а остаті 102 штуки остають під обсервацією. Побиванї штуки є власностию Німців кольоністів громади Людвиківка (по їхньому Leopoldsdorf). [illegible] стю затріволене, бо на полонинах з тепер до пять тисяч штук худоби. Люди проказують, що вовків крутеть ся богато. Отсим то належало би зарядити облаву, тимчасом власти не роблять нічого.

БУДИНОК В УКРАЇНСЬКІМ СТИЛЮ.

Незабаром в Києві стане новий будинок в українськім стилю після проєкту, який зробив п. Юрий Лукомський для художньої школи печати. Проєкт сей виставлено в друкарськім відділі на київській всеросийській виставі та представляє пробу дальшого розвитку давньої барокової архітектури, що з початком XVII. в. дуже добре принялась була на українськім ґрунті, націоналізувала ся і стала своєю. В самому Києві є чимало взірців гражданської барокової архітектури XVII — XVIII в. І між ними справжній шедевр — митрополитанський дім в стінах Софійської соборної території. Слідя сього дому з в новому проєкті п. Лукомського, котрий всі головні маси свого проєкту позичив саме звідти, але переробив їх приоздобив окремими архітектурними окрасами і орнаментами взятими з будинків Лаврських, Лубенських, з К Брацького манастиря, Миколаївського собору в Києві й др. Э тут звичайні для українського бароку фронтони, котрих поле прикрашено всякими оздобами, вікна обведені тою усякою скульптурною орнаментикою, голландські накриття на даху й т. и. Загальний радісний настрій, який дає бароко, завше вимагає прикрас і ставивть архітектуру в звязи з иншими формами мистецтва. Проєкт Лукомського поки що перша проба дальшого оброблення старого, питомого українського барока і проба цілком удатна.

ДО ВП. ДОВЖНИКІВ.

Просить ся всіх тих читачів „Канадийця" котрі еще доси не заплатили за „Канадийця" або не відновили своєї передплати на другий рік, щоб они прислали свій довжок як найскорше. В противнім случаю будемо [illegible] ні задержати дальшу висилку „Канадийця".

„Канадиєць".